

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תר"ג

תצוה - פורים

י"ג אדר תש"ע

מה שאלתך וינתן לך

תכונה רבתי ואזירה חגיגית היתה ניכרת בארמונות המלך, שולחנות ערוכים בכלים נאים ומעוטרים כזהב וכסף, מנורות זהב ממולאים באבני חן שנתלשלו מתקריותיו, והפיצו אור נעים על כל היכלותיו, כל משרתי המלך מוכנים ומוזמנים לקבל פני כל בני המדינה, אשר נקראו לבוא אל המלך עפ"י פקודתו והוא יפתח את אוצרותיו, וכל אחד יוכל לבוא אל המלך ביום המיועד ולהביע משאלותיו, והמלך ימלא בקשתו, והוא כדי להראות את עושר כבוד מלכותו ואת יקר מדת טובו וחסדו ואהבתו לכל אוהביו.

ביום המיועד נהרו אלפים ורבבות המון עם מלובשים בבגדי חג וצהלתם על פניהם ותקוותם כלבם שביום זה ימולא ככל משאלותיהם, ומה מאוד שמחו כשהגיעו להארמונות המפוארים וראו את הסעודות והשולחנות מלאים כל טוב במטעמים ומעדנים.

אמנם המלך בחכמתו רצה שרק מי שבאמת מעריך ומכיר בגודל טובו וחסדו שעשה עמהם הוא יוכל לקבל כל הצטרותיו, על כן אמר להביא יינות משובחים ועתיקים למלא גרונם של ההמון המשולהב, וכמובן שהשוטים נתלהבו מהיינות המשובחים ושתו בלי גבול עד ששקעו בתרדימה עמוקה, אבל החכמים ידעו והבינו את אשר לפניהם שהוא כעין הסחה להסיה דעתם מלבקש משאלותם, על כן אזרו חיל ונפלו לפני המלך והתחננו לפניו שימלא כל הצרכותם ודי מחסורם.

והנמשל מובן, שימי הפורים הבאים עלינו לטובה נתרוממה ונתגדלה בקדושתה יותר מיום הכיפורים, ודורשי רשומות השוו את יום הקדוש בכ' הדמיון ליום הפורים אשר ערכה וגדלותה הרי היא כעין פורים, וביום קדוש ונורא זה הקב"ה פותח שערי רחמים לפני בני ישראל והשכינה הק' אומרת: בני, שאל מה דבעית ויתנו לך, אכן מפני גודל הזמן ציוה לנו הקב"ה חייב איניש לבסומי בפוריא, כדוגמת המלך שלא רצה שכולם יבקשו ממנו רק מי שזכה לזה באמת.

ובכן מי הוא אשר לא יהי' מיודע"י העתים, לנצל כל רגע ורגע מימים הק' האלו, להזדכך ולעדן את נפשו ע"י מוהר וקדושת הימים, ובוודאי בזכות זה יאמר המלך מלכו של עולם לאסתר, כנסת ישראל כלה קרואה בניעימה, מה שאלתך וינתן לך, וכל הפושט יד נותנים לו כל משאלות לבו.

תוכן הענינים

- לקח טוב ..... עמוד ג'
- קול תפילה ..... עמוד ה'
- שבת בשבתו ..... עמוד ז'
- דבש תמרים ..... עמוד ט'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד י"א
- פרפראות להכמה ..... עמוד י"ג
- פניני התורה ..... עמוד ט"ו
- חוקים להורותם ..... עמוד י"ז
- הילולא דצדיקיא ..... עמוד כ'
- דבר בעתו ..... עמוד כ"ד
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ז

די היסטאריע

אברכי י"ד ויחסידי סאטמאר קופת דבי טאיר בעל חסד

עמוד ל"ה

להכנסת מודעות, ברכת מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ד אלטער אשר אנטשיל

אילאוויטש הי"ו

011-972-527648437

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

לשבת זכור

זכור את אשר זכר, ואתה עוף ויגע ולא ירא אלקים, נראה דהנה לא זו בלבד דורע ישראל מצווים על מחיית עמלק דהוא זרע עשו, אלא דכל איש מישראל צריך למחות חלק רע המבונה בשם עמלק אשר טמון בלבו, וכל זמן דורע עמלק נמצא בעולם, או כיון דאדם ג"כ הוא עולם קטן או יש מציאות לעמלק, לכה הרע בכל אדם, אשר מתעורר בכל פעם להחמיא את האדם, וע"ז בא הוכיחה בתורה, וכה זרע ישראל אינו אלא בפה, הקול קל יעקב בתורה ופליחה, כשאדם יש לו כח זה ובערך תמיד לבו להשי"ת, או אין שום רע יכול לשלוט בו, אך כשאדם יגזר כח זה, אז מיד ויהנו ברפדים שרו דיהם, מיד ויבא עמלק, מיד שררה הרע עמו, אך כשאדם תופס על כל פנים מדת היראה, להיות ירא מפניו ית' מלעבור על מצותיו, עכ"פ אינו בא לידי הטא, וזה שאמר ואתה עוף ויגע, שאין כך כח זרע ישראל שרפו דיהם מעבודת השם, ולא ירא אלקים, וע"ז תזכור מאד שלא יכשילך חז' עמלק, וזה שאמר מזה תמחה, מלבבך שורה הרע ולפנות אותו תחת הטוב, וזה שאמר וזהו כאשר ירים משה ידו, ר"ל כחו המבונה בשם יד, כשאדם מרים זה זרעו, אז וגבר ישראל, אבל כאשר יגזר מזה אז ח"ו וגבר וכ'.
(קדושת לוי)

זכור את אשר זכר, שבת פר' זכור הוא זמן המסוגל לעקרת שיפקדו בורעה היה וקימא, כי אצל רחל כתיב ויזכור אלקים את רחל, ובשרה כתיב לשון פקדה זה פקד את שרה ובפ' זכור קורין לשון זכירה ומפטרין פקדתי את אשר עשה לך עמלק. (תורת אבות)

זכור את אשר עשה לך עמלק, מוא לך, אלא שהננים ספיקות באומה בה' בישראל, והוא אשר עשה לך בעבודתך שלא יהא בלב שלם, ובזכירה הוואת תבא לתקון העבודה שלך שיהא בלי סיג ופגם. (פנים מאירים)

מזה אמחה את זכר עמלק, כפל הלשון מרמז, כפי אתערותא דלתתא שתעשה למחות את עמלק שבך, כן תזכה, למיעתא דשמיא שאני אמחה את זכר עמלק. (תורת אבות)

כי יד על כס קה, כס י"ה בנימי' המן שרצה לעקור שורש ישראל שלא תהא חכמא שלם ושם שלם ח"ו, לכך רמזה התרו"ק כי ד' ה' תהיה באותו שרצה שהיה רק כסקה. (קרבן העני)

מלחמה לה' בעמלק, פי' הנלחמים לשם ה' יכולים לנצחו ועיקר שנאת בני ישראל צריך להיות בעבור כי הוא שנואי למקום כ"ה, ואז נזחזח במלחמה. (שפת אמת)

ברש"י אותם הכמי לב שעשו הבגדים, יקבלו מן המתנדבים, בגדי כהונה נעשו משל ציבור, להורות כי שלמות עבודת דהן תלויה באהבת ישראל שבו. (קדושת לוי)

אל שני קצותיו וחבר, פי' דצריכים לחבר תורה עם תפילה, שהם בעצם שני קצוות כי התורה מוצאה מן השמים, מן השמים השמויעך את קולו, והתפילה מקורה בארץ ממעמקים קראתך, וזהו אל שני קצותיו וחבר. (דברי ידוע)

והיה פי ראשו בתוכו, ידידעו שהתורה משממרת בלבו של אדם על ידי שלומד בשמחה, וע"י שמוציא בשפתיו מה שלומד, וכדכתיב כי נעים כי תשמרם בכמנך יכונו יהודי על שפתך אמתו דברי תורה נעים, כומן שתשמרם בכמנך, ואמתו תשמרם בכמנך כומן שיכונו על שפתך, וזהו שאמר הכתוב, ויהיה מה שאמר לישן שמחה, וע"י שמוציא "כפיו" מה שלומד, וידה ראשו התורה שנקראת ראש מובחחת שתודה נשמרת בתוכו, ולא תשכח ממנו לעולמים. (צניצים ופריהם)

והיה פי ראשו בתוכו, ראשו פי' שיהיה השכינה שורה, בתוכו בכל דיבור מדברך. (רדואים בשה)

פי' ראשו בתוכו, שיהא פיו ולבו שוין, תוכו ככרו. (דברי ישראל)

שפה יהיה לפיו, שהאדם יחסום פיו ויקמץ שפתיו, כי סיג להכמה שתקת. (זכרון אליעזר)

שפה יהיה לפיו סביב, לפיכך נבראו השפתיים סביב לפה, בכדי שפיו של האדם יהיה שמור מדיבור שאינו הגון. (אוהב שלום)

ברש"י שהשווינום שלהם פיהם כפול לתוכו, שהשווינום שלהם פי' אין לך שריון ומנן נגד יצר הרע, פיהם זכר פי' כשמירת הלשון. (מדברי קדש)

פעמון זהב ורמון זכר ונשמע קולו כבואו אל הקודש, פי' שיוזכר הש"ת זכות ישראל שאפי' פושטני ישראל מלאים מצות כרמון והא דנקט דוקא כרמון נתיישב לי עפ"י ששמעתי מאיש הבא מא"י שברמון יש תרי"ג גרעינים בכמונו נגד תרי"ג מצות. (קרבן העני)

ונשמע קולו כבואו אל הקודש, רמז הוא לאדם שישתדל שגם כבואו אל הקודש כאשר יתעלה למרום, ונשמע קולו יהיו שפתותיו דובבות בקבר, על ידי התלמידים שיאמרו דבר שמועה מפיו. (צבי לצדיק)

ואתה תצוה וכו' כתיב למאור, י"ל דלכך היה צריך להיות כתיב למאור כי זה רומז על התורה שצריך להיות מתוך הצער והזיעה, והנה זה גרם לנו משה רבינו ע"ה בשבירת הלוחות כמבואר במד', וזה ואתה תוה שאתה גרמת זאת. (אף פי' תבואה)

ואתה תצוה את, פי' על הצדיק להתחבר את פי' אף עם הטפלים והפחותים בכדי להעלותם. (תולדות אדם)

תצוה את בני ישראל, שתצוותם שיהיו באהדות ובצוותא. (זכרון מאיר)

תצוה את בני ישראל ויקחו אליך, שתתחבר עצמך בצוותא עם בני ישראל, ואז ממילא ויקחו אליך פי' שיתקרבו אליך. (עירון קדישין)

ויקחו אליך שמן, שהשפעה הרבה הבאה השמים, גורמת לצדיק הנאה רבה, כאילו נותנת לו. (נעים אלימלך)

שמן זית זך, דהמנורה רומזת לתורה, לפיכך חייב השמן להיות זך ונקי משמרים, לדחבמת התורה יכולים לכות אם נקיים חוכים לנמרי מההטא.

כתיב למאור, זה המכנת עצמו, וזכה להאיר תמיד. (בית אהרן)

העולות נר תמיד, שע"י שתתחבר עצמך בצוותא עם ישראל, יהא לך התעלות תמיד, שהרי זכות הרבים תעמוד לך. (דברי חיים)

ברש"י בלי שמרים, למד שהתורה חייב להיות בלי פניות. (נפלאות יצחק)

ברש"י ולא כתיב למנחות, הרשות בידך להוכיח את רעך ולכתתו, רק במטרה, למאור פי' להאיר דרכו, אך אמר לנצל את התוכחה למנחות פי' בכדי להפילו. (שיח שרפי קדש)

ואתה הקרב וכו', דמנהוג ישראל חייב להתקרב אל המון העם. (באהלי צדיקים)

חכמי לב, הם אותם שאין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים. (תורה אור)

אשר מלאותיו רוח חכמה, זה המכיר בכך שהכמתו אינה משל עצמה, אלא אשר מילאתו, רוח חכמה שהשפע השכלי הוא מן השמים, הוא הראוי להיכלל בגדר חכמי לב. (דברי שלום)

לקח טוב לפורים

קומנו וקבלו, בגמ' קיימו למעלה מה שקבלו למטה, וכי עד ימי אחשוורוש לא קבלו עליהם את התורה, אלא הענין הוא שלא היו יכולין לבוא לידי הרצון הזה של אהבה עד שבאו גדולי הנס הנעשה להם בימי אחשוורוש, ובשנעשה נס לאדם, מחמת זה יבא אדם לידי אהבת הבורא ב"ה באמת, וזהו אורה זו תורה, ר"ל שבאו לידי אהבה והואר של תורה מחמת גדול הנס שנעשה להם.

(נועם אלימלך)

☆

ישנו עם אחד מפורז ומפורה, שהם אמר כי ישראל הם מפורדים ואין בהם אהדות, כבוד רציו לעורר ח"ו התגברות הדינים על ישראל, ועל כן אמרה אסתר לך כנוס את כל יהודים שיגיעו אהדות.

(אהל תורה)

☆

ימי הפורים האלו לא יעברו מתוך היהודים, תיבת מתוך מורה על הפנימיות בנפש, והיינו שכמו שהיה אז בפועל, שנתגברו להכניע את בחינת עמלק במכת חרב וחרב ואבק, וכמו שנאמר אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם.

(אהל תורה)

☆

ימי הפורים האלו לא יעברו מתוך היהודים, תיבת מתוך מורה על הפנימיות בנפש, והיינו שכמו שהיה אז בפועל, שנתגברו להכניע את בחינת עמלק במכת חרב וחרב ואבק, וכמו שנאמר אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, כן נעשה בכל שנה בזמן הזה בפנימיות כל פרט נפש ישראל במלחמה שבנפשו תמיד נגד סמרא דעמלק, ובכניעו להקדושה ונעשה בחינת וגבר ישראל הגם שאין הנפש מרגיש בזה מפני שהוא בעומק הפנימיות, ולכן המצוה לבסומי בפוריא שלא כישוב הדעת כי הקדושה בא אז כלי ידיעת האדם והכנתו.

(תורת אמת)

☆

לקיים את ימי הפורים האלה וכו' כאשר קיים עליהם מרדכי ואסתר, לכאורה מה זה הדברים האלה ששלחו מבעם בדבר כאשר קיים עליהם מרדכי ואסתר, הוא כבודם ירצו מלה, אמנם הוא הפורים בכל שנה ושנה בהארה רבה הזאת כאשר קיים עליהם מרדכי ואסתר בדרום, כן עתה תפועו עלינו תשועת עולמים אמן.

(תפארת שלמה)

☆

תשועתם היית לנצה ותקומתם ככל דור ודור, כי התשועה בפורים היה לעולם כמו שהגזירה

היה להשמד את כל היהודים, מלאה גם הנס היה לכל הדורות, ובזה תלוי קיום ישראל, והקב"ה עשה הנס בלי זכות ישראל, רק מצד שאנו עמו וחוסים בו תמיד, ולכן זה הווי"ש נותן כח ועז ותקוה לבני ישראל בגלות לבטוח בו מצד שמויהדים אנו אליו, ולכן תקנו לבסומי שאין הווי"ש מצד ישראל, ונקרא פורים ע"ש הפור, כי הגדול הוא סימן שכן היה ראוי מצד המכבי ורק בחסדו ית"ש הצילנו, ולכן קבלו אח"כ התורה בלב שלם כמ"ש ודר קבלוה בימי אחשוורוש.

☆

מגילה נקראת ב"רא ב"ב ב"ג ב"ד ב"ט, דנה המשנה זמנים אלו בנימי היכל, כמאמ"כ וכו' בהיכל קדשו, שהיא כביכול סתום ונעלם, בהיכל קדשו. ובכל המגילה לא נכתב שום שם הוי" ב"ה ב"ה סתום ונעלם, ובה בהחינה צריך האדם לקרות המגילה, שהיא

מלאה כל תיבות מהשם הוי" ב"ה רק שהמה בהיכל קדשו.

☆

האגרת הזאת, טעם על שמגילה נקראת אגרת, דבמגילה זו נרמזו כל עניני הספ"א והצלת ישראל מהם, ומורה על מהיית עמלק שיהיה לעתיד פורח לבוא, וזה נמנה לנו כאגרת שאדם שולח לבנו או לאשתו עד שיבוא עליו בעצמו, וכן היא מגילת פורים, ובאמת אם אדם אחר קורא האגרת אינו מביין תמיכת הדבר, רק הם בעצמם מרגישים התענוג הגדול שבו, וכן יש במגילה זו ובכל המעשים שמות הקדושים, שמורים אהבת השי"ת עלינו. (הישיר והטיב)

☆

לעשות כרצון איש ואיש, היינו כנודע שלא ברא הקב"ה היצו"ר כדי שישמע לו האדם אלא שהיצו"ר יפתה את האדם וצריך האדם להתחוק עצמו שלא יתן און קשבת ליצו"ר המסית, וזה הוא בעצמו רצון היצו"ר שלא ישמעו לפניו, ועיי"ו מראה האדם שיש לו אהבת הבורא ב"ה, וזאת היא שבחיה יצו"ר אם גורם לאדם אהבת מלכו של עולם, וז"ל לעשות כרצון איש ואיש, היינו היצו"ר והיצו"ר, כי האדם יעשה כרצונו ולהתחוק במצות, וזה גם רצון היצו"ר שהאדם לא ישמע לו.

(כנסת יחזקאל)

☆

כי אם החרש תחרישו, הם דברים המרומזים על הומון דזה, כמדבר כלפי הקב"ה, כי אם החרש וכו' היינו שתעשה עצמך כמחריש כחי' הסתר אסתר, בעת הזאת, בעת שיהיה לישראל צר שנתמטע השפע ויהיה דווקא בטר דווקא, אז בהכרח שרווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר שייקשו להם עזר ממקום אחר מהספ"א ות"ל, עיי' שילמדו דרך הגורם ויכניסו בניהם לבתי ספר שלום וילמדו כתבם ולשונם שיכלו להיות דאקטורים וכדו' זאת, ר"ל הנהיג' ההוצה מבי"ב אתיות מא' ועד ת', ובית אביך היינו תשובע"פ ע"ד שאל אביך ויגדך, תאבדו, שישתבח התורה ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות שיפרק מעליהם עול מלכות שמים ר"ל.

(משמיע שלום)

☆

ויאמר המלך להכמים וידעי העתים וכו', ויאמר המלך, מלך מלכי המלכים, להכמים וידעי העיתים, לאנשים האלה הכמים בעיניהם האומרים הצרכים להתנהג לפי העת והזמן, כי כן דבר המלך, הקב"ה, לפני כל יודעי דת ודן, שהקב"ה ציוני להתנהג לפי הדין בש"ע.

(ירמיה מרדכי מבעולא וי"ע)

הגזירה על ושתי היתה מחמת שהביאה מלבושי פריצות בנות ישראל

בגמ' ביום השביעי שבת היה שישראל יושבין על שלחנם עוסקין בדי' ושירות ותשבחות וכו' ותו התם זכר את ושתי ואת אשר עשתה כאשר עשתה נגזר עליה וכו' והנלע"ד כי בעוה"ר ענינו האות כי ע"י קירוב הדעת ויתקרבו בגוים וילמדו מעשיהם מתחילים תחילה במלבושיהם ותתפשחו בכבוד, עד לבסוף וינס החוצה היום אויבר לו עשה כך ומרר כך, עד בעוה"ר שמירת שבת הביכה על ישראל נעשה הפקר, וכו' היה ע"י מלבושיהם, והנה ככלל מלבושיהם היא פריצות הילוך הנשים במלבושיהם עד הצי גופם וזרוע הישפה והצי גוויתיהם מגולה, או לעינים שכן רוצות, והמלכה ושתי ראש הפריצות היתה מתנהגת כך במלבושיה לילך ממש ערום ויחף, ובהתקרב נשי ישראל אלה ואל שותיה עד שנהגו לילך במלבושיהם עד שעברו על כל התורה והשבת והיינו דקאמר שהפשיטה בנות ישראל ערומות ועשתה בון מלאכה בשבת כנ"ל.

והנה לחיות אחשוורוש הדיוט ומתכבד באשתו בת מלך, דזה כפך תהותיה, ודיה לחק שאיש אינו שורר בביתו, ולא יכלו צדיקי ישראל למחות בנשותיהם, ובשבת ישבו לפני אשתו בנותיו ערומות מכלי כסות, מגולה במקומות שהיא ערוה מן התורה ואסור להזכיר שם שמים נגזר, ע"כ כל אותן הומון שבתו דברי תורה ושירים ותשבחות מעל שלחנם, אמנם בו ימים אחרונים של מקורתו של אותו רשע, היו כל אלו הפריצות שם, והצדיקים ישבו בבתיהם בהשקט בדברי תורה ותשבחות, ועיי' נתעורר למעלה מה קל השירים כי לא נשמע בזה שבתות הרבה, ונתעורר הדין על נשי ישראל ולמדו מלאכי השרת וכות, כי המלכה גרמה כל זאת כנ"ל, ונגמר דינה להריגה כמדינתה ערום בשבת.

ובכות נשים צדקניות נגאלו מעולם, עשה ח' כי טרם הצרה יהוור הנשים לצנועותם וצדקתם, א' ע"י אגרות ראשונות שיהיה כל איש שורר בביתו, ואז יש כח בידם לגדור בעד בני ביתם, כ' כי המולכה אסתר הצנתה במלבושיה וכל השרות והפרתמות יקחו מוסר וכ"ש ההדיוטות, ואף שהמלך היה פרוץ בעריות, עשה ח' כי זכר את ושתי וכאשר עשתה נגזר עליה, כי היה נותן אל לבו, כי מחמת פריצותה נגזר עליה כן, ומאו נתן אל לבו להיות גזור, ועיי' דזה כח ביד אסתר להתנהג בצניעות ונתגדרו כל הנשים, ובכות נגאלו, כי במקום שבעלי תשובה עומדים וכו'.

(חתם סופר)

צדקת רבי מאיר בעל הנס

מתנות לאביונים

למאה אנ"ש אברכי הכולל

וזאס וועט א"ה ווערן איבערגעבן דורך

הגה"צ ראש ישיבתנו מהרי"ט בני ברק שליט"א

בעצם יום הפורים

קול תפילה

אמרות קודש בענייני תפילה נאמרים
על פרשת השבוע ערובים וסדרים

...ואם כן ראוי ליתן לב לתקן כל הדברים הגורמים לשכינה שתסתלק מישראל שזה היה כונת היוני, והנה בעוה"ד בעת הגלות אפס מקום להשראת השכינה, כי חרב בית מקדשנו, והקדוש ברוך הוא ברחמיו השאיר לנו שארית, וכתוב (יחזקאל יא, טו) ואהיה לכם למקדש מעט אלו בתי כנסיות (מגלה טו). ושם השכינה שורה, ואלו המדברים בבית הכנסת אין לך מורד במלכו של עולם בהיכלו ולפניו גדול מזה, וזה מטמא אויר הקדוש דוגמת היונים שטימאו המזבח, כי זה מעמיד צלם בהיכל, כי בכל עבירה נעשית קליפה רוח הטומאה, ובעוה"ר נתפרץ הדבר מאד.

דרוש הצ"ח - דרוש ל"ט לתנוכה

★

כ' הרמב"ם מי שצריך ליכנס בבית הכנסת וכו' ונראה שהשיבה בבית הכנסת למצוה יחשב והמדבר שיחה בטילה וכאלה עבירה מכבה מצוה מזה ילמוד כל איש ואשה שיושבים בבית הכנסת אף שלא בשעת התפילה שאין לדבר שום שיחה בטילה ומכל שכן בשעת התפילה או קריאת התורה שלא לדבר דבר של חולין, ובעוה"ר עד מתי יהיה זה לנו למוקש שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להן לעם ונעשה להם כהיתר בעוונתנו הרבים ווי להם ווי לנשמותיהם ואין יעלו תפילותיהם למעלה והיא מלוכלכת במיני חטאים ואין קטיגור נעשה סניגור. ע"כ מן הראוי שכל קהלה מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיעו יעמידו אנשים על זה אשר ישגיחו באיומים רבים על המדברים "ויכישו אותם רכבים" וכזה נראה כבוד ה' בארץ וכל העם ישמעו ולא יזידון עוד ויתנו כמתן ורסן עדיים לבלום את פיהם בבית הכנסת לדבר דבר של חול ושיחה בטילה.

ספר ווי העמודים דף י"ז ע"ד פרק עשירי

שבת זכור

ואני תפלתי לך ה' עת רצון וגוי ענני באמת ישעך, שבת זכור ע"ה גימ' י"ג פעם שם הוי"ה במלוי יודין, שהם י"ג מדות של רחמים המתגלים בשבת זכור, אלהים ברב חסדך, ר"ב חס"ד בגימ' מרדכי, שבפורים מתגלה מדה זו ורב חסד מטה כלפי חסד, שאפילו מי שאין לו דעת מכניסים אותו בעל כרחו לתוך החסדים, ענני באמת, ס' גייט אוינגע ליכטיגע טעג, צריך להתפלל לה' שיהא במעט אמת, כי אח"כ הלא מתבלבלים, אבל מקום הרי אפשר להתפלל שיהא במעט אמת, כי בפורים כל הפושט יד נותנים לו, אך כמו שיש ילד שנותנים לו צעצוע כל שהוא והוא מתפתה בוה, וליותר גדול נותנים לו מיני מתיקה וכו' כמו כן יש מי שנותנים לו רוחניות ג"כ משטאפ איהם מיט מדריגות, ובתוכו כולו שקר, ישעך, כביכול כמו שנאמר בכל צרתם לו צר, כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל, ואם תרשיע לי, זה יהא כביכול גם ישעך.

ענין התפילה בפורים

בשם הרה"ק מברדיטשוב זי"ע כי בנס פורים הראה הקב"ה שאפי' אחרי שהגז"ד נכתב ונחתם, מ"מ ע"י תפלות ותחנונים ותשובה יכולים ישראל לפתוח כל השערים, על ידי תפלותיהם הם יכולים לבקוע את כל השערים, ואפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. (צ"ת אנהס - פורים)

בימים ההם בזמן הזה

כי נפול תפול לפניו עוֹדם מדברים עמו, יש לפרש ע"ד דכתיב והי' טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים, ר"ל שמדברים בתפילה ומבקשים עוד כענין זה ואני אשמע כי מה שהיה ישועה באיזה זמן הוא שיהיה גם לעתיד בהצטרך לזה כך פירשו המפורשים, וז"ש כי נפול (עתה) תפול לעתיד ועו"א עוֹדם מדברים עמו שגם היום הזה מדברים בתפלה ומבקשים עוד"ם ר"ל שמבקשים כמו שהיה עם המן כן יהי' עוד גם היום עם כל אויבי ה' שמהרה ירתנו מן העולם וקוי ה' יעלו אבר כנשרים וקרן לעמו ירים.

בפורים צריך להתפלל רק לשי"ש

בפורים אנו מראים על דביקות בני ישראל לאביהם שבשמים וכי כל מאוויים וחפצם הוא רק שיתעלה בית"ש ולפיכך אין אנו מזכירין בתפילת על הנסים רק את מפלת המן שיש בה משום התעלות כבוד שמו ית' וכו', ובשביל זה אנו מסלקים בפורים את טובתינו ובקשת עצמינו לגמרי להראות בזה כי כל בקשתינו ורצוננו הוא שיהי' שמו שלם וכסאו שלם וכו' והיינו דאמרינן חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי הכוונה דאיאת (במס' עירובין ס"ה ע"ב) כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו וזה שאמרו חייב אינו לבסומי הכוונה שישתה יין באופן שיהי' בו מדעת קונו כלומר שכל כוונתו רק לכבוד קונו שיהי' בזה התעלות כבוד שמו ית' ואז אין בין ארור המן לברוך מרדכי כי אין נפק"מ באיזה אופן נתעלה כבוד שמו ית', והשתא דאתית להכי גם בתפילה אפשר לקיים עד דלא ידע כי הלא הנוסח על הנסים לא מוזכר כלל ברוך מרדכי וע"כ שהגיעו כבר לבחי' ארור המן כלומר סילוק העצמיות ורק טובת כבוד שמים הוא לנגד עיניו ואי"כ לדעתו גם בתפילה אפשר לקיים עד דלא ידע וכו' אמנם מי שלא הגיע בתפילה למדריגת עד דלא ידע מוכרח ע"כ"פ לשתית יין כי המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו ואז יודע לו כי העיקר הוא התעלות כבוד שמים.

(קונטרס דברי יואל פורים)

יהימים האלו נזכרים ונעשים
אינעם הייליגן

יום טוב פורים

ווען איר בעט זיך אויס כל מילי דמיטב
ווען איר זענט זיך אליינס משמח
געדענק דערביי צו שטיצן די הייליגע צדקה פון

צדקת רבי מאיר בעל הנס

דערמיט:

- ▶ קויפט איר זיך א סגולה נפלאה אויף קבלת התפלה
- ▶ זענט איר משמח אחינו לדעה אין ארה"ק וועלכע האבן ריכטיג דעם דין פון עניי העיר

פארגעסט נישט פון די
"ערשטע צדקה"
די הייליגע

יטב לב פושקע

והתפללו אל דרך ארצם
אז מען וויל די תפלות פון א איד זאל
נתקבל ווערן, מוז מען האבן קשר מיט ארץ
ישראל, דאס קען נישט זיין נאר דורך די
החזקה פון מוסדות יטב לב.
מדברי כ"ק מרן רבינו הגדול ק שליט"א

פאר א פושקע אדער אויסצוליידיגן א פולע פושקע רופט:
845-782-3091 · 718-387-1213

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

השבת שקול כנגד כל התורה כולה

ויקחו אליך שמן זית זך י"ל ויקחו אליך פירוש אותם המחוברים ונטפלים אליך יקחו לעצמם בחינת שמן ואפשר ירמוז על מצות שבת ששקול כנגד כל התורה שנקרא שבת קודש שהוא בחכמה ובו מצוה להדליק נרות בשמן זית שצולל נהורא טפי כמאמר חז"ל (שבת כ"ג.) ועל כן אמר זך כנגד כ"ז פעמים הוי"ה שעולין מספר שבת כנודע) וכל הבחינות האלה הכל משה לבד בכח חכמתו אשר בקרבו יאיר מזה לכללות ישראל המצטרפים ומתחברים אליו (וביותר לפי המובאר בדברי מרן הרב האר"י ז"ל (בליקוטי תורה קרח פסוק ויקהלו על משה) שכל דורו של משה היו ניצוצי שורש נשמתו בסוד הכתוב העם אשר אנכי בקרבו ע"ש וממלא בודאי יוכל הוא להמשיך עליהם אורות העליונים בכח המשכתו לשורש נשמתו. (באר מים חיים)

מכח קדושת השבת מתברכים הנרות

באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדות יערוך או אהרן ובניו מערב עד בקר, וברש"י תן לה כמדתה שתהא דולקת מערב עד בקר וכו'. ואיתא במס' תמיד מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא שתי נרות מערביים דולקים, מדשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק, שממנו היה מדליק את המנורה של בין הערבים, מצאנו שכבה מדשנו ומדליקו ממזבח העולה. ומדברי התוס' (מנחות פ"ד מה' מנחה) משמע דהא דקתני מצאו שכבה מדשנו ומדליקו וכו' הוא תקנתא דרבנן, ואם כן איך עשו בשבת, ואין לומר דאם כבה בשבת לא היו מדליקין הנר מערבי בבוקר, דהרי מבואר בירושלמי (פ"א דפסחים ה"א) זה סדר התמיד בין בחול בין בשבת, ויתכן לומר דאיתא במדרש פר' בראשית ויברך אלקים את יום השביעי ר' אליעזר אומר ברכו בנה, ובי היה המעשה, פעם אחת הדלקתי את הנר בלילי שבת, ובאתי ומצאתי אותו במוצאי שבת דלוק ולא חסר כלום, ע"כ. ולפי זה יש לומר דבבית המקדש בודאי היתה הברכה מצויה במנורה בשבת, דאף שבימות החול לא היה הנס רגיל שידלק עד הערב (כמו שהיתה תמיד בימי שמעון הצדיק) בכל זאת בשבת דלק תמיד הנר המערבי עד הערב ולא הוצרכו לדשנו, ובערב היו מדשנין אותו ומדליקין אותו יחד עם שאר הנרות ואתי שפיר.

לקדש את השבת בדיבורים לזכרון שביתת הקב"ה

וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אתם, נראה לי בזה על דרך רמז, על פי מה דכתוב בספר הקדוש נועם מגדים (תשא) לפרש הפסוק אך את שבתותי תשמורו, דלכאורה קשה מדוע כתיב שבתותי עד שהצריך לכתוב את, אמנם הדבר יבין על פי מה שכתב בשל"ה הק' דשביתת הדיבור מדבר חול חובה רבה הוא עלינו, אחר שכל שבתותינו היא לזכרון שביתת הקדוש ברוך הוא, והוא לא שבת רק מדיבור, כי הכל במאמר עשה, ופירוש בזה מאמר חז"ל (שבת ק"ט) מנין שהדיבור כמעשה, עיין שם, ולזה כתב "שביתות" בשביל הדיבור, והוצרך שפיר "את" עיין שם, והנה מזה תוכחת מוסר לאותן שבעונותינו הרבים מקליין בדיבורים בשבת קודש, ולפעמים באים לידי חילול

שבת רחמנא ליצלן, על ידי אמירה בעלמא לנכרי לעשות צרכיהם וכדומה, ובעיניהם לא נחשב לחטא ועון, ובאמת זה עון פלילי רחמנא ליצלן, כי הדיבורים עושים רושם למעלה, כמו המעשה ממש, ואפשר לרמוז גם כן בפסוק וזה הדבר היינו הדיבור (כמו שדרשו חז"ל דבר השמיטה) יפעול כמו אשר תעשה, דהיינו כמו עשיה ממש, ולקדש אותם, רצה לומר בשבת שנקרא קודש הוא לכם.

בשנת גזירת המן היה י"ג באדר בשבת וזכותה זה ניצל

על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור, י"ל כי הפור היה יסוד הישועה והנס, והוא על פי מה שכתבתי במאמר א' [אות ד] בשם סודי רוז, המלאך של החדש אדר שמו אברכיאל, ויש לומר הטעם על פי מה שכתבתי בדרושי השבתות בטעם פשוט לאכילת דגים בשבת הוא, להיות ג' ברכות נאמרו במעשה בראשית ג' ימים זה אחר זה, ביום ה' ברכה לדגים, ביום ו' ברכה לאדם, ביום ז' ברכה לשבת, והנה בימי המעשה הם ל"ט מלאכות אשר נתהוו בעולם על ידי ל"ט קללות שנתקללו על ידי חטא אדם הראשון בפיתוי הנחש הקדמוני, והנה ביום השבת הוא שביתה מן ל"ט מלאכות והוא יום ברכה, והנה האדם הישראלי המבורך (הוא עיקר האדם אתם קרוים אדם וכו' [בימות א.]), האוכל דגים המבורכים, לכבוד יום השבת המבורך, הנה הוא ברכה משולשת והחוט המשולש לא במהרה ינתק [קהלת ד יב]. והנה חדש אדר מזלו דגים [ספר יצירה פ"ה] שהם הראשונים בברכה במעשה בראשית, על כן שם מלאכו אברכיאל ל"ט לישון ברכה, והנה עיקר מציאות המתברך הוא ישראל כנ"ל כמו שנאמר לא תאר את העם כי ברוך הוא [במדבר כב יב]. והנה תתבונן ותשיח בנפלאותי ית"ש, המן הרשע ביקש להשמיד את עיקר מציאות האדם המבורך מפי הש"ת, הנה נתועדו יחדיו ברכה משולשת ולא יכול להם, כי החוט המשולש לא במהרה ינתק כאשר יתבאר, ונתקיים ברשע הזה ויאבה קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו וילבש קללה כמדו [תהלים קט יז]. והנה מבואר בדברי קדמונינו שהשנה ההיא שגזר המן הגזירה על ישראל בי"ג אדר אקלע יום י"ג אדר בשבת, הנה הש"י פעל ועשה אשר נפל הגורל על יום י"ג אדר דאקלע בשבת, ונתועדו יחדיו ג' המבורכים, אדר מזלו דגים המבורכים, ושבת המבורך, ישראל המבורכים, ונתקיימו ישראל לעד לעולם, והרשע הזה שתה כוס התרעלה וילבש קללו כמדו. והנה על פי הדברים הנ"ל תתבונן גם כן פסוק הנ"ל במגילת [ז. ג.] בחדש הראשון וכו' הפיל פור הוא הגורל לפני המן, ואינו מפורש מי הוא המפיל הפור לפני המן, אבל הוא ההוא דסתים הוא הפועל ישועות בקרב הארץ [עי' בסיומ הקודם ד"ה ובה תבין], והגם שלא היה זכות כל כך להנצל, הנה פעל ועשה המגיד מראשית אחרית שיפול הפור על חדש אדר וביום השבת, ונתועדו יחד ג' המבורכים ולא יכול להם. ובה תבין על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור, כי יסוד הנס מהמפיליא פלאות היה הפור, ונקרא שפיר המועד הזה על שם הנס כאינך המועדים, ותתבונן גם כן שם המלאך אברכיאל"ל בגימטריא באד"ר דג"מ.

(בני יששכר אדר מאמר ד אות ב)

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

מכל ההרים (סוטה ה.) על כן זכה שנתן הקב"ה התורה לעמו ישראל על ידי משה רבינו ע"ה עכ"ד. ואם כן ממה שבחר בו הקב"ה לקבל התורה לישראל, נראה מדריגת הענוה של משה שהיה עניו מאוד מכל האדם, על כן נתקררה דעתו של משה, שהרי העיד בו הקב"ה שגם הוא זכה להשיג מדריגת ענוה נפלאה זו.

(עצי חיים, מכתבי תלמידו הרד"ג ר' מרדכי וויליאמס ז"ל, נמסר לנו ע"י מוזון מגיד מרדכי ותשוח"ח להם)

☆

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור להנלות נר תמיד. ויתבאר עפ"י שדרשו חז"ל בתוי"כ לפני חי תמיד תמיד אפילו בשבת, והנה כבר פירשנו שרמז לו הקב"ה באומרו ואתה תצוה לעתיד לבוא שאז היה משה רבינו ע"ה מנהיג ישראל, ויצוה לבני ישראל על הדלקת הנרות בבית המקדש השלישי, ואיתא בגמ' (סנהדרין צז.) דלעתיד לבוא יהיה יום שכולו שבת, וא"כ אילו לא גילה לנו הכתוב שמצות הדלקת המנורה דוחה את השבת, נמצא שלא היה שייך כלל ענין הדלקת המנורה לעתיד לבוא, ותקשה כיצד אמר הכתוב ואתה תצוה את בני ישראל שעתיד משה רבינו לצוות על הדלקת הנרות בזמן הגאולה, ועל כן כתב מיד להעלות נר "תמיד" למידרש מיניה תמיד ואפילו בשבת. (דברי יא"א)

שאמרו נחנו מה. וזהו ביאור דברי הגמרא גדול מיה שנאמר במשה ואהרן, אינו מדבר על עצם משה ואהרן שהיו ענוים יותר מאברהם, אבל הוא מדבר שאותו הענין הנאמר במשה ואהרן שהוא גדול ומופלא יותר מאותו ענין שנאמר באברהם, דאלו באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר בהיותו עומד לפני ה', ואז לא נפלות הוא להיות נכזה בעיניו, מה שאין כן במשה ואהרן כתיב ונחנו מה בתלונת העם עליהם, ואף על פי כן היו נכזים בעיניהם, זהו דבר נפלא מאוד, ולזה דייק הגמרא גדול מה שנאמר במשה ואהרן, עכ"ד.

וזה שאמר הכתוב ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, וממשיך הכתוב לבאר סיבת הדבר שנבחר אהרן לעמוד ולשרת בבית ה', מתוך בני ישראל, משום שגם בהיותו בין אנשים לא התנשא רוחו בקרבן, אלא היה שפל ונכזה בעיניו.

ועל זה דרש במדרש, כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך הרע לו למשה, דכאשר שמע משה רבינו שנבחר אהרן לשרת בקודש בשביל שגדלה מדת ענוותנותו גם בהיותו בין אנשים, חלשה דעתו של משה שמא לא זכה להשיג מדריגה נפלא זו, אמר לו הקב"ה תורה היתה לי ונתתיה לך, ורמז לו גדול מדת ענוותנותו על דרך שכתבו המפרשים (תוספת חדים ריש מסי אבות, אלשך פי שמיני) לפרש המשנה (אבות פ"א מ"א) משה קיבל תורה מסיני, דמשום הכי משה קיבל תורה, מפני שהיה בבחינת סיני, היינו שהר סיני נמוך

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך מתוך בני ישראל. ולכאורה אומרו מתוך בני ישראל מיותר הוא. במדרש רבה (שמו"ר פ"ז ד) כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך, הרע לו למשה, אמר לו הקב"ה תורה היתה לי ונתתיה לך, נתקרה דעתו של משה. ויש לתמוה על מה זה הרע לו למשה רבינו על גדולתו של אהרן, והלא אדרבה אמרו חז"ל (שמו"ר פ"ג מ"ו) דמהאי מעמא סירב משה לילך בשליחותו של מקום מפני כבודו של אהרן, ותו במה נתקרה דעתו מתשובת הקב"ה תורה היתה לי ונתתיה לך.

ונראה בהקדם דברי הגמרא (חולין פט.) גדול מה שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם, דאילו באברהם כתיב (בראשית י"ח כו) ואנכי עפר ואפר, ואילו במשה ואהרן כתיב (שמות טו ז) ונחנו מה, ופשוטן של דברים משמע ענוה יתירה כאמרם ונחנו מה, שהיא העדר המציאות, מה שאין כן בעפר ואפר שיש בה עוד ממשות. וצריך להבין דאיזה התנשאות שייך כמי שהוא בנדר עפר, שיצויר ענוה גדולה מזה. ופירש בספר לב אריה כי הנה בבוא איש להתפלל, לפני חי ישפוך שיחו ומעריך עצמו נגד גדולת הבורא ב"ה, הלא אז יכנע לבו, ואולם אם יקום ויתהלך בחוץ נגד בני אדם, הלא תזוה דעתו עליו לאמר אני ואפסי עוד, ובפרטיות כאשר יקום איש על רעהו לריב ריב עמו ולפגום בכבודו, יעלה לשמים שיאו עד שכל העולם אין כדאי לו והוא גדול מכל בני קדם, ולא כאלה חלק משה ואהרן, שאף בתלונתו העם עליהם, היו כל כך נכזים ושפלים בעיניהם עד

לעי"ה האשה החשובה
מרת דבורה ב"ר שלמה ז"א דאסקאל ע"ה
 נלב"ע ח' אדר תש"ע

דבש תמרים לפורים

ולעבדו עבודה תמה וישרה, ועל ידי זה להכניע כח שרו של עמלק הוא היצר הרע, ואז יפול האומה מלמטה לפני בני ישראל, ולכן בעת ההיא קבלו על עצמם לקיים כל המצוות שבתורה, הן מצות עשה והן מצות לא תעשה, ודבר זה נרמז בדברי הכתוב קימו וקיבלו, כי קימו מורה על העשן שמקיימים בפועל המעשה, וקיבלו מורה על הלאוין, שמקבלים בלב שלם שלא לעשותם, ועל ידי זה התגברו להכניע ולהפיל את השר שלהם למעלה, ומתוך כך היה בכוחם להפר עצת המן מזרע עמלק.

ווייש ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים, ואיתא במכילתא (פרשת עמלק פ"א) אחרים אומרים ולא ירא אלהים, אלו ישראל שהיו בהם מצוות ולא קיימום. שהוכיח אותם הקב"ה שעל ידי שלא שמרו מצות עשה וגם עברו על לא תעשה בזה שלא היו יראי ה', על כן לא היה יכול הקב"ה להפיל שרו של עמלק למעלה, ולכן ויחלוש יהושע (שמות י"ג) ודרשו חז"ל (פסיקתא רבתי פ"ב ח') ולא כולו, שלא יכלו רק להחלישו אבל לא כלו אותו מן העולם.

וזה שאמר הכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק וגוי לא תשכח, לרמז כי מלחמת עמלק תלוי בקיום כל המצוות כולן, הן מצות עשה והן מצות לא תעשה, דתיבת זכור מורה על מצות עשה, כי על ידי עשיית מצוות בפועל המעשה הרי הוא זוכר גדול החיוב להכניע כח הטומאה, ולא תשכח פירשוהו בגמרא הכוונה לא תשכח בלב, היינו שעל ידי הקבלה שבלב שלא לעבור על מצוות לא תעשה, לא ישכח מה שמוטל עליו להכניע ולהשפיל כח הסטרא אחרא כמו של עמלק, ואז ימחה השי"ת את שמו למעלה.

(עצי חיים, מתוך הספר אמרי חיים)

ונראה לפרש בס"ד, דהנה הר"ם אלשיך ז"ל (פ"ב בשלה) הקשה מה גדלה ההרדה הזאת במלחמת עמלק שהיה צריך משה להרים ידו כל היום ואהרן חזר לתמוך ידיו מזה אחד ומזה אחד וגוי (שמות י"ג), ובכל אלה רק החלישו אותו ולא כלו אותו מן העולם, וכי חיו יש מעצור ביד הקב"ה להפיל שר שלו מן השמים תחת כפות רגליהם, ואחר כך ממילא יכלה אומתו מלמטה, כדמצינו בשארי אומות (ישעיה כד כא) יפקוד ה' על צבא מרום, ואחר כך על מלכי האדמה וגוי (שהשיר פ"ה י"ט), וכדאיתא בקריעת ים סוף וירא ישראל את מצרים (שמות י"ד א), ודרשו ז"ל (שמי"ד פכ"א ה') את שר של מצרים, וכן מצינו בכמה מקומות מפורסמות (תנחומא בא סי' ד), מכילתא בשלה פי' שירה ב', יקוט ימיה רמו שליח, רשיי מכות יב. ד"ה שרו של רומי). ותירץ החילוק יש בדבר, כי בשארי אומות ודאי כן הוא שמשפיל מקודם את השר ואחר כך ממילא כלתה הרעה אליהם למטה, אבל לא כן במלחמת עמלק ידוע (רע"א מהימנא תצא רפא) שהשר שלו הוא השטן הוא היצר הרע הוא הס"מ שמו, אשר כל מפלתו תלוי בכחירתנו להתגבר עליו ולהשליט עליו היצר טוב ולעקרו מקרב לבבינו, ואחר כך יגמור השי"ת וימחה שמו למעלה. ובה פירש כי מחה אמחה, פירוש כי אם מחה מלמטה, אז אמחה מלמעלה את זכר עמלק מתחת השמים, עתו"ד.

ובזה יל"פ הכתוב במגילת אסתר (ט כז) קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם וגוי, ובגמרא (מגילה ז') דקדק על כפל הדברים, ועיי"ש מה שפירשוהו, ולפי הנזכר יתכן לומר דכאשר קם המן הרשע מזרע עמלק להשמד ולהרוג את כל היהודים, נתעוררו בני ישראל לשוב ולהתקרב אל השי"ת

ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים ודתיים שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים. ויתבאר עפ"י"מ דא"י בגמ' נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, וביאר המהרש"א שמנו מנין המצוות ורבו הלאוין על העשין וקרוב להפסד יותר מבשכר, עכ"ד, ובנועם מגדים כתב לפרש בזה המדרש אני ישנה מן המצוות, הלאוין הם שסייה כמנין ישנ"ה, א"כ המה הרוב ולכן ישנה מן המצוות, אכן י"ל לפי מה שכתב בספח"ק דכל אדם מישראל מחויב לקיים כל תרי"ג מצוות ולכאורה הרי לא יתכן לקיים הכל רק ע"י האחדות נחשב קיום מצוה של אדם זה כאילו כל ישראל עשו אותה, ולכן קרוב לשכר יותר דקיום המצוות שייך ע"י שמצטרף לאחר, והנה באני ישנ"ה מרומי הלאוין מרובין, אך אם נאחו במדת אחדות ונוסף אחד, אז נעשה מישנ"ה לישנ"ו שהוא אחד יותר מישנ"ה, שע"י מדת אחד הרומז לאחדות אדרבה קרוב יותר לשכר, וז"ש ישנ"ו עם אח"ד, דכל קיומם הוא רק עם מידת אחד אשר מורה על האחדות, דע"י קרובים הם לשכר יותר מהפסד, משא"כ אם הוא מפורד ומפורד בין העמים, וא"כ אף שאת דתי המלך אינם עושי"ם, הם דייקא, מכל מקום נחשב כאילו קיימה בכח האחדות.

☆

זכור את אשר עשה לך עמלק וגוי ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים וגוי תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח. ובגמרא (מגילה ה') פירשו זכור בפה ולא תשכח בלב. ויש להתבונן למה בשאר זכירות שבתורה לא נאמר לא תשכח, ורק אצל מצות זכירת מעשה עמלק נאמר בכפ"ל זכור ולא תשכח.

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ועשית בגדי קודש "לכבוד ולתפארת"

כשהגיע מרן רבינו זי"ע למדינת אמעריקא, שלח לפניו המשב"ק הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל איזה שבועות מקודם להכין לפניו דירה וכלי תשמישו כראוי, שבת הראשון של ר' יוסף באמעריקא חבש "שטריימעל" לראשו והלך לאיזה בית הכנסת להתפלל בזה, ונעשה שם המפיכה גדולה, והציבור נפלו עליו בטענות באומרם: "דא אין אמעריקא קען מען נישט און מען טאר נישט גיין מיט אַ שטריימעל", אח"כ פעם בליל שב"ק בשולחנו הטוור של רבינו בתחילת השנים באמעריקא, ואז לא הי' נתפשט עדיין לילך בשטריימעל אפילו בין אנשי שלומינו, עורר רבינו בדבר הנחיצות לילך בבגדי חסידות "שטריימעל ובעקישטע", והזכיר בתוך דבריו את דברי הכתב סופר בפרשתן על הפסוק "ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת" ומבאר שם שפ"י דברי הגמ' (שבת קמה): מפני מה תלמידי חכמים שבבבל מצוינים לפי שאינם בני תורה, כי מי שהוא בן תורה באמת אינו צריך לבגדי יקר בגדי רבנן שיעוררוהו להתנהג כשורה, והבגדים אצלו אינם רק "לכבוד ולתפארת", אבל מי שאינו בן תורה באמת צריך ללבוש אצטלותא דרבנן כדי שאלו הבגדים יזכירוהו מי הוא ויתנהג בטכסיס ת"ת, וכמו כן לענין בגדי כהונה אמר קרא ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך "לכבוד ולתפארת" דייקא, והמשוין רבינו, שמלפנים זאת בעיר סאטמאר היו הבגדים של ה"שטריימעל ובעקישטע" רק בגדר "לכבוד ולתפארת", שאם לא הלכו בזה היו "א' ערליכער אשכנזי'שער איד", אבל פה באמעריקא אין זה רק לכבוד ולתפארת, רק הכרח הוא לנו שלא נתערב בגוים ח"ו, ואלמלא הלכו אבותינו בזה היו צריכים אנתנו להמציא לנו לבוש חדש לילך בו כדי שלא נהיה דומים במראה לאנשי אמעריקא ח"ו (בל"ק: "מיר זאלן נישט אויסזען ווי די אמעריקאנער אידן"), ובי' שהנחילו לנו אבותינו זאת הלבוש, וזאת תהא הארטאדאקסיע שלנו, וכע"ז אמר פעם רבינו ז"ל לרב אחד מאנ"ש שהיה דר באיסט סייד והיה בא לרבינו זי"ע לסעודת רעוא דרעווין ובא כבר עם הכובע דחול, ושאלו רבינו מפני מה פשט השטריימל, והלה השיב מפני שצריכים לעבור על הגשר (וויליאמסבורג בריק) לכוא הנה, ולשאלת רבינו ומה בכך, השיב הלה שיצחקו עליו בלבוש זה, אמר לו רבינו כדברים האלה: עוד לנו מזל שצוחקים מאתנו בפאר השטריימל, דאלמלא כן היינו צריכים לחשוב מחשבות האיך להתלבש כדי שיצחקו מאתנו, בכדי שנהיה מובדלים מהם ומהמונם, ופנה אז רבינו לכמה אנ"ש שישבו לפניו מזה אחד ומזה לעוררם למה זה שינו את לבושם ממה שהתנהגו מקודם, ודברי רבינו פעלו אז רושם גדול ומיד בשבת הבאה באו כמה מאנ"ש שלא

הלכו עם שטריימל וכעת חבשו פאר לראשם אף שהיה להם התנגדות גדול, ונעשה מזה רעש גדול בעיר.

[ומענין לענין מן הראוי להעתיק כי מעשה אבות סימן לבנים כי גם מרן הקדושת יו"ט הי' לו עבודה הגדולה בהלבשת שטריימלעך לתלמידיו, ונודע שבשנים קדמוניות לא הלך כ"א עם שטריימ"ל רק יחידי סגולה מהחסידים, כי בימים ההם לא הי' המנהג להלביש לכוש זה רק בגאליציע ובכארמאראש אבל באונגארן לא חבשו על ראשם פאר לכבוד השבת קודש, אבל הוא ז"ל הנהיג דבר זה באונגארן שגם החיצוניות יהא בדרך החסידות. ופעל הרבה פעולות אצל תלמידיו בעת שהגיעו לפרק האיש מקדש והלכו לדרך בערי אונגארן שישומו לראשם עטרת זו, ופע"א אמר שכאשר יבוא לעולם העליון וישאלו אותו מה פעל בעוה"ז, יענה ויאמר שהלביש שטריימ"ל לבני ישראל, ואמר עוד כי באמת אין לו למצנפת זו שום קדושה, אמנם כאשר רואים שכל שער שיש בו מנגח אותם (המאדערנ"ע) סימן שהוא מלא קדושה. וכל זה הי' אצלו כעבודה שלימה במדה ובמשורה, כי לא ענה לכל אחד בשוה, רק לאחד צוה ללבוש ביום חתונתו, ולאחד צוה להמתין עד אחר שנה ראשונה, ויש מי שצוה להמתין חמש שנים, ועוד הי' גם מי שיעץ שלא ילבוש כלל].

(שבתי מהר"ט ט"א)

הפטורת פ"י זכור

ויבא שמואל אל שאול ויאמר לו שאול ברוך אתה לה' הקימותי את דבר ה' - הרה"ק בעל חידושי הרי"מ זי"ע ביקר פעם אצל מרן מריזין זי"ע בסאדיגורא בחודש אדר א' והסבו שניהם לסעודת פורים קטן, בתוך הסעודה אמר מרן זי"ע להחידושי הרי"מ זי"ע אבאר לכבודו כוונת שאול המלך באומרו הקימותי את דבר ה', דלכאורה אינו מובן, האיך יתכן לומר שהקים את דבר ה' בשעה שלא הרג את אגג. אלא כך היתה כוונתו על ידי זה שחמלתי על אגג ולא הרגתי, יצא ממנו המן כמו שאמרו חז"ל אלמלי קטליה שאול לאגג לא היה נולד המן, וע"י המן נגרם אחרי מפלתו שבני ישראל קבלו עליהם לקיים את התורה, כמו שאיתא בדבריהם ז"ל על הפסוק קימו וקיבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, וזהו שהדגיש שאול הקימותי את דבר ה', אני הוא הגורם שלבסוף יקיימו את דבר ה'. ושאל החידושי הרי"מ זי"ע אם כן מה היה חטאו של שאול השיב מרן זי"ע חטאו היה כי מלך ישראל אסור לו להפקיר את העם ולהעמידו בסכנה אפילו על ספק, דאין הכי נמי שמעז יצא מתוק, והשיבו לו גמולו על ראשו ונהרג המן אבל לפני זה, בשעת הגזירה, היו בני ישראל בסכנת השמדה וכליון, ומנהיג ישראל אסור לו להעמיד את העם במצב כזה.

(נר ישראל)

בשפתי צדיקים לפורים

לחביא לו לשם כל מה שרוצה, וכשנכנסו אליו ושאלוהו כמה הוא חפץ, השיב הרבי ר' מענדל מרימינוב שמבקש שייביאו לו את "מגילת אסתר" הדבר היה פלא גדול כי היה אז חודש תמוז, כאשר שמע הרה"ק מראפשיץ ז"ע את בקשת רבו צעק ואמר שח"ו לא ימלאו את חפצו ולא יתנו לו את המגילה, דאם יקרא את המגילה עכשיו בימי תמוז בעידן ריתחא עלול הוא להחריב את כל העולם. (חדוש בחדשו)

לימוד התורה בפורים

בעוד הייתי תליא שמעתי מאנשים יראים וחרדים מספרים משמיי דמרן קודש הקדשים הגאון האלקי תמיר ונעלם וכו' מוהרמ"מ הרבי הגדול מקאצק זיע"א שגילה פ"א למה זכה הרב ר' זאב נחום בעל אגודת אזוב זיע"ע מביאלא לכן כזה הוא רבינו הקדוש {ר' אברהם בעל אבני נזר מסאכאטשאוו} זיע"ע, מפני שפ"א בפורים אירע בעולם דבר נורא שכל הצדיקים והלומדים [שלימודם חשוב בשמים] היו טרודים כולם בשעה אחת במצות היום של פורים ולא הי' נמצא בכל העולם שום א' שילמוד אז בשעה ההיא זולת הרב מביאלא הנ"ל הי' יושב ולומד ונשמע קולו במרום והי' רעש בשמים מזה כי אלמלא הוא הי' כל העולם כולו עמד בשעה ההוא בלי עסק התורה הקדושה למטה על כן ניתן לו משמים מתנה זו שיהי' לו בן הזה השר התורה והיראה שייאר את פני העולם כולו באור תורתו וקדושתו וטהרתו ויגלה בה עמיקתא ומסתרתא [ויש אומרים שהגאון האלקי מקאצק זצוק"ל גילה זאת להגה"ק מביאלא זצ"ל אביו עוד טרם הורוהו ולידתו של בנו רביה"ק ז"ל]. (אביר הויעים)

לבסומי בפוריא

שמעתי מפ"ק זקיני החי' הרי"מ ז"ל שהיה מספר מעשה פעם אחת נסע יהודי אחד לחטא, ולקח עמו סכום כסף וכשהיה בדרך שמע קול בכיות מאנשים ונשים שאז היה כל אדון בחצרו כמו נגיד שבידו להמית, והיה רבים מישראל חייבים לו שכר דירה ומס, ונתנם לבית הסוהר בעיניו קשים כמות, האיש הנ"ל בשמעו הבכיות נכמרו רחמיו וחקר כמה הם חייבים לקח כל הסך אשר הקצה לעבירה ופדה כל השוים ולא עשה העבירה והיה מזה רעש בשמים ויצא הפסק שכל מה שיגזור זה יקום, חששו פן ירצה להחיות מתים ושאר דברים שאי אפשר עתה גזרו עליו לשתות יין שרף, ולכך היה רוב זמנים שיכור ופעם אחת היה העולם בצער גדול, שלח ר' ישראל בעל שם טוב ז"ל מתלמידיו להנ"ל שהוא יבקש רחמים ויפעול, כשבאו אליו שהו כמה זמנים שלא יכלו לדבר אתו מתוך שכרותו, עד שטרחו והשיגו אותו טרם ששתה ופעל רחמים ונעשה רצונו, ואמר זקיני מו"ר ז"ל כן בפורים יש כל כך עת רצון שכל איש ישראל יכול לפעול עד אין שיעור אך פן ישאול שלא כהוגן, כיבדו חז"ל בכוס כהנ"ל וסיים אין שום הוי אמינא שנפסיד ח"ו על ידי תקנת חז"ל מסתם עולה יותר נחת רוח מי שמבטל חפצו לקיים פקודת חז"ל מאשר יכוון לבקש עבור עצמו טובות אף שיפעול.

(זכרון צדיקים)

בזכות קריאת המגילה

הרה"ק החקל יצחק מספינקא זיע"ע הי' רגיל בכל פסח אחר גמר הסדר בליל יו"ט שני של גלויות לספר המעשה דלהלן בשם אביו הרה"ק בעל אמרי יוסף שגם הי' רגיל לספרו בליל שני של יו"ט אחר הסדר, ומעשה שהיה כך היה, פעם הי' אברך שישב בליל ב' של יו"ט פסח אחר הסדר, הוא כבר אמר שיר השירים וכבר סיפר סיפור יציאת מצרים ועדיין לא חטפו שינה, ולכן עוד לא רצה לשכב על מיטתו עד שתחטפנו שינה, בתוך כך התחשב שהיות שביום ב' דפסח הרי הי' סעודת אסתר, ודבר בעתו מה טוב, ולכן יקרא עתה את מגילת אסתר, איך שגמר לקרוא את המגילה הופיע לפניו נשמה מעולם העליון וביקשה ממנו שיתן לה תיקון שאל אותה האברך: "איזה שייכות יש לך אתי, ומה את רוצה ממני עתה", התחילה הנשמה לספר: "יש נשמות שאפי' אחרי שכבר דנו אותן וכבר עברו את כל מה שפסקו עליהן בבי"ד של מעלה, מ"מ עדיין אינו יכולות ליכנס בגן עדן, עד שיבוא להן איזה זכות מיוחדת, אבל עם כל זה זה כשבא חג הפורים פותחים כל שערי הגן עדן ואז כ"א יכול ליכנס, וכבר חודשים לפני בוא יום הפורים מתאספים כבר אלפים ורבבות נשמות ליד השערים, ומחכים שכבר יפתחו השערים ומי שעולה בידו נכנס ומי שלא עלה בידו להדחק בפנים צריך לחכות עד לשנה הבאה, והנני עומדת כבר זה רבות בשנים ליד שערי הגן עדן, אבל מחמת גודל הלחץ זו הדחק לא עולה בידי ליכנס, והאי שתא בדיוק כשהגיע זמני ליכנס, סגרו את השערים, לכן החלטתי שאשאר פה ולא אזוז מהמקום עד שיקראו את המגילה לשנה הבאה, כדי שלא אצטרך שוב להשאר מבחוץ, וכך בעמדי על מקומי עתה בליל פסח שמעתי קריאת המגילה, התחלתי תיכף לדפוק על פתח הגן עדן שירשו לי להכנס כי קוראים עתה את המגילה, לקול הדפיקות יצא השומר מגן עדן ושאל אותי מה רצוני, עניתי לו שרצוני ליכנס היות שקוראים עכשיו המגילה, ענה לי השומר אמת שקוראים עתה את המגילה אבל עכשיו לא הזמן שנקבע לזה, וזה לא נחשב כלום, אבל אני בשלי טענתי שזה לא נפקא מינה והיות שקוראים המגילה הוא צריך להכניס אותי, בין כך ובין כך הגיעה המחלוקת שבינינו עד הבי"ד של מעלה, והם פסקו שבאמת הצדק עם השומר שקריאת המגילה לא מהני רק בזמן הקריאה, אבל אם ארד להאברך שקרא עתה את המגילה והוא יפסוק שאפשר לי ליכנס לגן אדן או אז ארשה להיכנס". והחקל יצחק הי' מסיים העובדא: אבי לא גילה מי הי' אותו האברך, אבל ידעתי גם ידעתי שהוא בעצמו הי' אותו האברך שקרא המגילה.

(הגש"פ ספינקא)

קריאת המגילה בחודש תמוז

פעם אחת היתה מלשיניות ומסירה נגד צדיקים, ובעקבות זאת הושיבו את הרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימינוב זיע"ע במאסר קשה, ואחרי השתדלות מרובה פעלו שינתן רשיון

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים,
כפתור ופרח משוקדים

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. איתא במדרש (שמו"ר ל"ו ד') הה"ד לולי תורתך שעשועי וכו', כשאמר הקב"ה למשה "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך" הרע למשה אמר לו הקב"ה תורה היתה לי ונתתיה לך, וצ"ב, וי"ל עפי"מ דאיתא בגמ' (נחמ"ג קג.) ויחד אף ה' במשה רבי יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם ר"ש בן יוחי אומר אף זה נאמר בו רושם שנאמר הלא אהרן אחיך הלוי והלא כהן הוא הכי קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי עכשיו הוא כהן ואתה לוי, נמצא משום שסירב משה ללכת בשליחות ה' ניטלה ממנו הכהונה וניתנה לאהרן, וכתבו המפר' הטעם שסירב משה בשליחות שהיה רוצה שהקב"ה בכבודו ובעצמו יגאל אותם כמו שהבטיח ליעקב "וצאני אעלך גם עלה" אבל אין זה תירוץ מספיק משום שישראל היו יוצאים קודם הזמן וכתוב "בחון תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יצא אליך" והקב"ה היה המלוה ולא היה יכול להוציא אותם לכן היה צריך שליח לכן נענש משה אבל משה היה סוֹבֵר דכבר נשלם הזמן משום שהמלאכים השלימו א"כ בדין סירב בשליחות שיכול ה' בעצמו להוציאם והנה אחז"ל כשעלה משה למרום אמרו מלאה"ש לפני הקב"ה רבש"ע מה לילוד אשה בינינו אמר להן לקבל תורה בא אמרו לפניו וכו' תנה הודך על השמים אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה החויד להן תשובה וכו' אמר לפניו רבש"ע תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתך מארץ מצרים אמר להן למצרים ירדתם לפרעה השתעבדתם, ואם נאמר שהמלאכים השלימו אין למשה שום טענה נגד המלאכים אלא ע"כ המלאכים לא ירדו למצרים ולא השלימו הזמן ומשה סירב שלא כדן וכדין נענש על שסירב ללכת בשליחות, וי"ש המדרש "כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וכו' משום שניטלה ממנו הכהונה על שסירב בשליחות וא"ת שבדין סירב שרצה שהקב"ה בעצמו יוציאם משום שיצאו בזמן כי המלאכים השלימו השיב לו הקב"ה שהמלאכים לא השלימו ויצאו קודם הזמן "תורה לי היתה ונתתיה לך" ולא למלאכים בגלל הטענה כלום למצרים ירדתם ממילא לא היה יכול הקב"ה בעצמו להוציאם מין מלוה וכדין נענש על שסירב בשליחות וניטלה ממנו הכהונה.

☆☆☆

והאבנים תהיו על שמות בני ישראל. בירושלמי למדו כבוד אב מדמא בן נתינה פעם אחת אבדה אבן ישפה של בנימין מאבני האפוד וכו', וקשה מנין לו שהאבן היתה אבן ישפה של בנימין, וי"ל דאיתא שאבני האפוד צריכים להיות כסדרן קבוע באפוד כמו הפרשיות שבתפילין לכן חייבים לומר שמה שהיה חסר זה ישפה של בנימין שהיה אחרון ואפשר למלאות חסרונו כי אם היה נחסר אחד מאבנים האמצעיים אז היו צריכים להחליף את כל האבנים שאחרי זה בכדי שיהיה כסדרן א"כ היה צריך למלאות חסרונו של כמה אבנים ולא רק של אבן אחת ומכאן ראייה שמה שנחסר זה היה אבן האחרון ישפה מבנימין. (הלכה אדם מישראל)

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך. במסורה ג' פעמים "ואתה", ואתה תצוה את בני ישראל, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, ונראה לקשר את ג' פסוקי המסורה הנהגה איתא בירושלמי על הפסוק "אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם", בזמן שהוא מלך אין הוא כהן, ודרשו חז"ל שהכוונה למשה וא"כ משה אינו יכול להיות כהן, וקשה הרי מצינו (נחמ"ג כג.) משה שימש בכהונה כל ארבעים שנה, ותידעו בגמרא (פננים סג.) שמשו שימש בחלוק לבן ולא בבגדי כהונה, והשתא לפי זה החילוק בין אהרן הכהן למשה ששניהם שימשו בכהונה רק אהרן כיהן בשמונה בגדים ואילו משה כיהן בחלוק לבן, וזאת תהיה תורת המסורה "ואתה תצוה" כדן מלך המצוה לאחרים לכן "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך" להיות כהן כי אתה מלך ואין אתה יכול להיות כהן אבל הרי משה היה כהן ארבעים שנה במדבר לזה אמר "ואתה תדבר אל כל חכמי לב וכו' ועשו בגדי אהרן לקדשו" ר"ל וזה יהיה החילוק בין אהרן למשה משום שהוא שימש בבגדי לבן.

☆☆☆

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך. איתא בבב"ט לא הזכיר משה בזה הסדר, מה שאין בכל החומש, שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הזכיר בה, והטעם משום שאמר מחני נא מספרך אשר כתבת, וקללת חכם אפילו על תנאי באה ונתקיים, ואמרו בתנחומא (משפטים י"ח) ראה מה בין הראשונים לאחרונים הקב"ה אמר למשה הנה אנכי שולח מלאך השיבו איני חפץ אלא לך יהושע בן נון ראה את המלאך ונפל על פניו וכו' וא"ל הלנו אתה אם לצרינו וכו' התחיל צועק מתחת צפורני רגליו ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי הרי שני פעמים באתי להטיל את ישראל אני הוא שבאתי בימי משה רבך ודחה אותי ולא רצה שאלך עמו ועתה באתי מיד ויפול יהושע על פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל עבדו אבל משה דחה אותו, ובש"ך איתא בשם ר' חננאל על הפסוק "כי ילך מלאכי לפניך והביאך" שזה המלאך מיכאל ובאמת אותיות מלאכי הוא מיכאל, לפי המדרש הנ"ל משמע שאין מקום למלאך מיכאל כל זמן שמשו קיים כיון שמשו דחה אותו, וזה שיש לרמוז בפר' תצוה יש ק"א פסוקים כמנין מיכאל, כיוון שלא הזכיר שמו של משה יש לו מקום למלאך מיכאל.

☆☆☆

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. וקשה דתיבת "אתה" נראה כמיותה, אבן וי"ל ע"פ המדרש (שמו"ר ג' י"ג) אמרו רבותינו ז"ל הלא אהרן אחיך הלוי וכו' מאחר שאמר אחיך איני יודע שהוא לוי אלא אמר לו ראו היית להיות כהן והוא לוי ולפי שאתה מסרב על דברי תהיה אתה לוי והוא כהן, נמצא שזה שאהרן נעשה כה"ג היה משה הגורם לזה ונחשב כאילו הוא עשה אותו לכה"ג וי"ש "ואתה", אתה בעצמך, הקרב אליך את אהרן אחיך וכו' לכהנו לי, שהרי אתה גרמת לאהרן שיהיה כהן גדול. (בנן דוד)

בשפתי צדיקים לפורים

ונוכל לפרש להשמיד להרוג ולאבד את כל, והיינו את כל האומות, ומי יהיו ההורגים אותם, היחידים, וזה הי כוונת המלך, ואתם כתבו על תיבת "היהודים" כטוב בעיניכם, ומדוע, כי כתב אשר נכתב בשם המלך אין להשיב, ולכן מההכרח לפרש את כתב הדת באיזה אופן לכן כתבו כטוב בעיניכם, והמלך בעצמו אמר כי כך הי כוונתו, והמן אינו להכחיש כוונה זו.

(קיצור אלשיך)

☆☆☆

ואם כל המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא נבטלים וזכרם לא יסוף מנוטלים, ויזכרו לעד גאולים מפעולות אלקים מגלים (פיזית לשבת זכור). בתשובת הרשב"א נשאל על המקור לכך, והשיב שהוא במדרש שוחר טוב עה"פ טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה, שדרשה על הסעודה שעשתה אסתר המלכה לאחשורוש ולהמן הרשע, ודורש אף ערכה שלחנה שערכה לה שלחן בעולם הזה ובעולם הבא, שכל המועדים יהיו בטלין וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם. ויש לפרש מה נשתנו ימי הפורים מכל המועדים, והנה כל המועדים הם זכר ליציאת מצרים ולעתיד לבא הרי הכתוב אומר ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדרתים שם, וא"כ ניסי יציאת יהיו בטלים לעומת ניסי הגאולה העתידה, ולפיכך לעתיד יהיו בטלים כל המועדים מה שאין כן ימי הפורים, שהם זכר לנס מפלת המן הרשע מזרע עמלק, לא יהיו נבטלים לעולם, כי לעתיד תהיה מחיית עמלק בשלימות, שהרי נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו וכן תרגום יונתן עה"פ מלחמה לה' בעמלק מדור דור" מדרא דעלמא דין ומדרא דמשיחא ומדרא דעלמא דאתין וכיון שכן, מחיית עמלק שהיתה במי הפורים, יושלם ויבא על תיקונו לעתיד לבוא כשיתפרסם אלקותו ית"ש בשלימות, ועל כן ימי הפורים לא נבטלים, כי גם אז יזכרו ניסי מחיית עמלק.

(הגה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ע)

☆☆☆

בגמ' אסתר מן התורה מניין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר פני וגו', בפסוק קודם כתיב והיה לאכול ומצאוהו צרות רבות וגו'. ויש לפרש על פי מה דאיתא בגמרא מפני מה נתחייבו שונאיהם של ישראל באותו הדור כליה, מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, וקשה הא אכלו מסעודתו וא"כ הול"ל מפני שאכלו ולא שנהנו, אך י"ל כי הנה אחשורוש עשה את המשתה על שנתישבה מלכותו אחרי המלחמות שהיו עליו כדאיתא המדרש וא"כ האכילה היתה מותרת להם מפני פיקוח נפש, שלא יאמרו שאינם חפצים בשלום המלך ויהרגום, ועיקר העבייה היה שלא אכלו בלב נשבר, בעל כרחם, ונהנו מסעודתו. וזהו הרמז בכתוב והיה לאכול כל מקום שנרמז והיה הוא שמחה, כלומר ששמחו ונהנו באכילה מסעודתו של אותו רשע, ולכן ומצאוהו צרות רבות.

(יסוד יוסף)

ויאמר ממוכן לא על המלך לבדו עותה ושתי המלכה וכו' כבר עמדו המפורשים על דברי ממוכן הללו שנראה כמורד במלכות באמרו לא על המלך לבדו שהרי העון מנגד המלך הוא יותר חמור מנגד השרים והעמים. ונראה דהמלך לא רצה לרדוף דין זה בעצמו לפי שהי נוגע בדבר ולא נכון לרדוף דין בעצמו, ולכך הקריב את משפטו לפני יודעי דת ודין וזה שאמר כי כן דבר המלך, דבר הנוגע לעצמו של מלך לא יתכן לשפוט בעצמו, אלא לפני יודעי דת ודין, שדבר זה ישפטו הם, ובא ממוכן לא כדן את הדין, אלא כשואל את המלך מדוע הקריב משפט זה לפני יודעי דת ודין, הלא הוא בעצמו יכול לשפוט משפט זה כי לא יחשב כנוגע בדבר יותר משאר השרים והעמים יען לא עליו לבדו עותה ושתי אלא על כולם והרי כל השרים יחשבו נוגעים בדבר כמו המלך, וכמו שהם יכולים לרדוף דין זה גם המלך יכול לעשות כן, אם על המלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו דייקא ולא מלפני דת ודין כי כך הוא שורת הדין כנ"ל.

☆☆☆

להיות כל איש שורר בביתו. מורי בעל ההפלאה פירש דגם זה היה שייך להנס כי בלי ספק היה שמרדכי היה מסתיר את אסתר, וכשבאו הפקידים היה אומר להם שאיננה בבית ויצאה לטייל כדרך הבתולות ואף כי גזירת המלך היא מכל מקום אמר להם מה עלי לעשות והלא איננה שומעת בקולי להיות תמיד סגורה בבית אבל עכשיו שגזר המלך להיות כל איש שורר בביתו והיו מוכרחים כל אנשי הבית לשמוע בקולו, ואם כן הזכרח כל איש לפקוד על בנותיו שישבו בבית והן היו צריכין לשמוע בקולו ועי"ז נלקחה אסתר ונעשה הנס על ידי אותה הצדקת.

☆☆☆

ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים. יש לפרש בדרך הליצה ודתיהם שונות מכל עם היינו שכבר יש להם דתים שונים היינו תגים ומועדים מכל עם, כמו חג הפסח מפרעה מלך מצרים וכו' ואת דתי המלך אינם עושים, היינו שממך מלך אחשורוש עדיין אין להם שום חג, על כן גם אתה תעשה להם איזה יום משתה ושמחה כמנהגם תמיד שהקב"ה מהפך להם תמיד מצרה לרוחה ומאבל ליום טוב. (הרה"ק רבי משה מסאמבור ז"ע)

☆☆☆

אם מצאתי חן בעיני המלך יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה וגו'. וקשה למה לא אמרה אסתר שאלתה ובקשתה במשחה ביום הראשון וי"ל שאסתר היתה מצפה לראות איזה ניצוץ ישועה ואת הסכמה משמים שהקב"ה ישלח על ידה את ישועתם של ישראל, וכיון שלא ראתה זאת ביום הראשון במשתה היין אף על תעניתם של ישראל לא אמרה כלום, וכאשר ראתה ביום השני את דבר גדולת מרדכי ע"י שבלילה היתה נרדה שנת המלך זה חיוק את לבה. (אבן עזרא)

☆☆☆

ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם בשם המלך וגו' כי כתב אשר נכתב בשם המלך וגו' אין להשיב. ויל"פ והנה בכתב הדת נכתב להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, ולא נכתב מי יהיו ההורגים, על כן נוכל לפרש דהאומות יזרעו את כל היהודים,

להנחיל אוהבי י"ש

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש, נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום וקירוב לב, קדם מע"כ ידידינו היקר והמהולל בתפארה, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה, לב טוב ורודף צדקה וחסד לפרט ולכלל, אהוב וחביב בפי כל,

האברך הנדיב המפואר

הר"ר יואל שווארץ הי"ו

אב"י בעיה"כ לאנדאן יע"א

לרגל השמחה שבביתו, סיד ושבח על שפתו
בהולדת הבת שתחי'

הברכה אחת היא לכבוד אביו ידידי היקר והנעלה

הרה"ח ר' מרדכי שווארץ הי"ו

גבאי בית מדרשינו ברח' רמב"ם בני ברק

הנה כי כן יבורך חותנו ידידי הנגיד הנכבד תומך מוסדותינו הק'

הרה"ח ר' נחמן רייך הי"ו

מעיה"ב לאנדאן יע"א

וצרופה ברכתנו המרובה, בהודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ'ח
תעגט ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין
מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

פנינים וחיידושים בגמרא מס' יומא הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נר"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

אף אסתר סוף כל הניסים

שיהיה בהם כח להמשיך ולילך עד בוא זמן הבוקר, אבל כשתהיה הישועה בימים, כמו שיהיה לעתיד לבוא, זהו סימן שכבר נשלם כל הלילה של הגלות, וזמן השעבוד חלף הלך לו.

ובמדרש (תהלים ל"ז) המשיל זאת לאדם שהלך בלילה והדליק את הנר וכבה, שוב הדליק ושוב כבה, אמר אימתי אהיה מתייגע והולך, ממתין אני עד שתזרח השמש וכו' כך ישראל וכו'.

וזהו שאמרו בגמרא (ברכות יב:) כל שלא אמר "אמת ויציב" בשחרית, ו"אמת ואמונה" בערבית, לא יצא ידי חובתו. דהניסים שנעשים ב"לילה" שהם ניסים עוברים, ענינם להרבות ולחזק האמונה, שאף בעת החושך "ה' אור לי" ולכן תיקנו לומר "אמת ואמונה", אבל הגאולה העתידה תהיה אחר שיאיר היום ואז לא יהיו אלו "ניסים עוברים" אלא קבועים ויציבים, ולכן תיקנו לומר "אמת ויציב", וזהו שאמרו בגמרא (ברכות יב:) כל שלא אמר "אמת ויציב" בשחרית, ו"אמת ואמונה" בערבית, לא יצא ידי חובתו. דהניסים שנעשים ב"לילה" שהם ניסים עוברים, ענינם להרבות ולחזק האמונה, שאף בעת החושך "ה' אור לי" ולכן תיקנו לומר "אמת ואמונה", אבל הגאולה העתידה תהיה אחר שיאיר היום ואז לא יהיו אלו "ניסים עוברים" אלא קבועים ויציבים, ולכן תיקנו לומר "אמת ויציב"

וזהו שאמרו שמהנסיים שנעשו ב"לילה" תהיה אסתר סוף כל הנסיים, שנס כזה שיהיה שווה לנס אסתר שיכלול את כל האומה הישראלית, וגם יהיה ניתן להכתב שוב לא יהיה, והוא נס אחרון ב"ניסי הלילה", ולכן כמשיל את אסתר ל"שחר" שהוא סוף הלילה.

בגמרא (דף כ"ט.) "למה נמשלה אסתר לשחר, מזה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הניסים".

אז רוב נסים הפלאת בלילה

המהרש"א (בתידושי אגרות) הקשה דדברי חז"ל צריכים ביאור, דהרי מצינו בכל מקום שהצרות נמשלו ל"לילה", והישועה נמשלה ל"יום", וא"כ היתה הגמרא צריכה לומר להיפך, שאסתר נמשלה ל"ערב", מה ערב סוף כל היום, אף אסתר סוף כל הניסים שנמשלו ל"יום".

ומבאר שלפי שכל הניסים המפורסמים בעולם התחילו בחצות הלילה, כדאיתא בפיטו "אז רוב נסים הפלאת בלילה", ופייט זה מסיים "שנאה נטר האגני וכתב ספרים בלילה", לכן אמרה הגמרא שאסתר הוא סוף כל הניסים שנעשו בלילה, אף שהנס עצמו נמשל בכל מקום ל"יום", עכתו"ד.

אסתר סוף כל הניסים - עהניסים שנעשו בלילה

בבית הלוי (דרושים ד) כתב ליישב באו"א, דהנה ודאי שאין אסתר סוף כל הניסים כפשוטו, שהרי גם לעתיד לבוא הובטחנו שיהיו נסים ונפלאות, כמאמר הכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ואדרבה יהיו נסים גדולים יותר מכל מה שהיה עד הנה, עד שהנסיים והנפלאות שהיו במצרים יהיו טפלים לניסים שיהיו לעתיד לבוא, כמבואר בגמרא (ברכות י"א).

אלא דהגלות נמשלו ל"לילה", ואילו הגאולה ל"בוקר", ואם הגאולה היא בלילה, הרי זה רמז וסימן שעדיין לא הגיע זמן הגאולה, אלא שהקב"ה מאיר להם את החשכה של אמצע הלילה, כדי

אולם בזמן אסתר קיימו וקבלו היהודים תורת ה' בכל לבב, כי ראו כי לה' הארץ, ומאז לא נשמע ולא נראה בכל גבולי ישראל, איש עושה כאלה לשום סכלו בכוכבי השמים, לכן מאז הלאה פסקו נסים המפורסמים וגלויים, כיון שהאמונה חזקה ואין צריכים עוד לנסים חוץ לדרך הטבע.

וא"כ זהו שפסקו הנסים מימות אסתר אינו לגרועותא, כי אם לטיבותא, כי לא היו צריכים עוד נסים לשלמות האמונה. ובוה יובן כי היטיבו חז"ל בהמשילם אסתר לשחר, כמו שחר סוף הלילה, כ"כ אסתר היה סוף הלילה כי אח"כ התחיל האור להתנוצץ ויצאו ממהשבות הדעות הנפסדות לילך אחרי כוכבים ומזלות, אבל האיר להם שמש אור אמונה חזקה ושליומה בה' עד כי לא הוצרכו עוד לנסים ונפלאות נגלים אשר היו מקדם, אך בשביל לבוא למדריגו האמונה השלימה, ודו"ק.

אסתר סוף כל הנסים - אינו לגרועותא, אלא לטיבותא

ביערות דבש הקשה דלכאורה ונהפוך הוא, דשחר סוף כל הלילה ואח"כ מאיר היום, אבל אסתר היה סוף לנסים ואח"כ נסתלק מאתנו בעוה"ר השפעות ה' לעשות לנו נסים ונפלאות, וא"כ אסתר סוף כל היום, ואח"כ חשכו עינינו וניטל הנסים מאתנו, ואיך דומה זה לשחר, ואיפכא הו"ל להמשיל אסתר לשקיעת החמה, שהוא סוף היום, כך אסתר סוף כל הנסים. וכתב לבאר דהנה ידוע כי אין הקב"ה עושה נס בחנם, כי הנס היא כבריאה חדשה, כי טבע העולם היא שהוטבע בעת הבריאה להיות כמנהגו נהג, ולשנות הטבע הוצרך הקב"ה לעשותו מחדש, ולכך אין הקב"ה עושה נס אם לא לצורך מוכרח.

אולם הנסים שנעשו לאבותינו היה לצורך גדול, להטביע בעם ישראל אמונה חזקה באלוקים, כי הוא לבדו יעשה לכל המעשים, ואין דבר קטן או גדול נעשה בעולם בלתי השגחה מהש"ת. ובדורות הראשונים היו כרוכים אחרי מעשה אצטגנינות ונשתבשו במחשבות זרות ורעות להאמין בהנהגת הכוכבים ומזלות, לכך לבטל דעה הנפסדה זו מלבם ולתקוע בלבם כי לה' הארץ, והוא לבדו המשדר מערכת השמים, עשה הקב"ה נסים ונפלאות בשינוי הטבע, כדי שיכירו וידעו גדולתו יתברך ויתעלה, וא"כ כל הנסים היו לכונה זאת להביאם לאמונה ית"ש.

- בגמרא "למה נמשלה אסתר לשחר, מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הנסים". וצ"ב ד'יום' הכונה לישועה, ו'לילה' הכונה לצרה, א"כ היה צ"ל מה ערב סוף כל היום, אף אסתר סוף כל הנסים.
- אז רוב נסים הפלאת ב'לילה' - ולכן אמרה הגמרא שאסתר הוא סוף כל הנסים.
- גאולה שנעשה בלילה, מרמזו שעדיין לא הגיע זמן הגאולה, כאדם שהולך בלילה והדליק את הנר וכבה, והיא לחזק האמונה בבחינת שאף בעת החושך ה' אור לי, ונס שאירע ביום סימן שנשלם כבר כל הגלות.
- מה שחר סוף כל הלילה, לכאורה אחרי הלילה מאיר היום, ואחר נס אסתר נסתלק מאתנו הנסים והנפלאות, א"כ היה צ"ל אסתר לשקיעת החמה שאח"כ הוא לילה.
- זה שעכשיו אין נסים גלויים, משום שאמונתנו בהקב"ה חזקה, ואין צורך לנס, כדי להאמין בהש"ת.

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Satmar
Eretz Yisruel Inc.

מוסדות יטב לב
דרבינו יואל מסאטמאר
באר"ק תובב"א

התודה והברכה

בפינו אין די מילין להביע תודות להני האברכים החשובים, מופלגים בתורה וחסידות, ה"ה

מוה"ר דוד מרדכי איידליס הי"ו

מוה"ר חנני' בנימין ב"ר מאיר הירש הי"ו

מוה"ר אברהם הערש ב"ר שלום יצחק שעהר הי"ו

שזכו לעשות רצון צדיק כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א שבכל עת ועונה מביע ואומר
שמוסדותינו הק' יטב לב צריך להיות "הצדקה הראשונה" אצל אנ"ש
ואי לזאת קבעו לערוך מסיבה מפוארה

"מסיבת החזקת מלמד"

אשר זה כמה ימים ושבועות שעסקו בלי ליאות למען הצלחתה

ובטוחים אנו באלה בזכות צדקת רבי מאיר בעל הנס, ובזכות מרן רבוה"ק זי"ע
אשר מסרו נפשם למען מוסדותינו הק', שיתברכו ממועון הברכות, ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו

ישלם ה' פעלם ותהא משכורתם שלימה מעם ה' אלקי ישראל, ואלקא דמאיר יענם להתברך בכל מילי דמיטב

כעתירת וברכת

הנהלת מוסדות יטב לב דרבינו יואל

באר"ק

התאחדות אנרכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

י"ש שבר לפעולתך

בזאת השורה, נשגור ברכת מזל טוב וכל שבח ושירה, בשפה נעימה וברורה, קדם ידידינו האברך היקר והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, נחמד למטה ואתהוב למעלה, טוב ומטיב לזולתו, ועשות צדקה וחסד כל מגמתו, ביתו פתוח לרווחה לכל אחד, בסבר פנים בכל עת צמיח, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה בקרב קהילתנו, וצומח נלהב לכל מפעלותינו,

הר"ר יואל שווארץ הי"ו

אב"י בעיה"ב לאנדאן יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, בעזר צורו וקונו
בהולדת הבת שתחי'

ובחדא מוחתא, נשגור בזה כסא דברכתא, מלא טיבותא,

לכבוד חותנו הנגיד הנדיב הנכבד והנעלה
הרה"ח ר' נחמן רייך שליט"א
אב"י בעיה"ב לאנדאן יע"א

לכבוד אביו ידידינו היקר מנכבדי קהילתנו הק'
הרה"ח ר' מרדכי שווארץ שליט"א
גבאי ביהמ"ד דחסידי סאטמאר ברה"מב"ם פה ב"ב

ותזי נצח ברכותינו לראשך עטרת, שתזכה לרב תענוג ונחת לשם ולתפארת, ובזכות החזקת צודרה וחסד תצברך בשפע ברכה והצלחה, אושר ועושר בהרחבה ובהרוחה, אכ"י"ר.

המברכים בתודה וקול זמרה

הגבאים

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

כמה פרטי דינים בהל' פורים המצויים בשנה זו

הכנה משבת לחול

אין להכין שום דבר משבת לחול, ונפרט כמה דברים המצויים שיש לעורר עליהם בשבת זו:

- אין לטלטל המגילה בשבת לצורך מוצאי שבת (מחצה"ש סוס"י תרפ"ה, שע"ת סי' תרצ"ג, ועוד. ובערוך השולחן (סי' תרצ"ג ס"ג) הביא דברי השערי תשובה שאם מעניין במגילה בשבת מותר להביאה בצנעה דא לא מיהוי כהכנה, אולם הוא הוסיף דמ"מ נוהרים שלא לבוא לידי זה, ואף ע"י קטן יש להחמיר שלא להביאה. (שע"ת סי' תרצ"ג עפ"י מה שכתב בשו"ת בית אפרים יו"ד סי' ס"ב ס"ג).
- מותר לבעל קורא להתלמד בשבת קריאת המגילה (אורחות חיים (ספינקא) בשם עיקרי הד"ט סי' ל"ב).
- כל דבר שאינו לצורך היום, ואפילו אין בו אלא טורח מועט, נחשב הכנה לחול, ואסור לעשותו בשבת (משנ"ב סי' תק"ג סק"א).
- לא יאמר אדם בשבת שהוא הולך לישון, בכדי שיהא לו כח במוצאי שבת (סי' ר"צ באחרונים שם).

טלטול מגילה

- מגילה אינה מוקצה בשבת ומותרת בטלטול (א"ר סי' ש"ח סק"י שדינה ככל כתבי הקודש שמוותרים לטלטל ומובא בפמ"ג סק"ב ומשנ"ב ס"ק כ"ב, ודלא כהפר"ח שאוסר בטלטול, ויש שכתבו דאף הפר"ח לא אסר אלא ביום ט"ו שחל בשבת דאז אסור לקרות בו מהמת גזירה דשמא יעברונו (מחצה"ש סוס"י תרפ"ה, שע"ת תרצ"ג ועוד).
- מגילה העומדת למכירה, ג"כ אינה מוקצה כדין כל כלי העומד לסחורה (כמבואר בסי' ש"ח סעי' ד' ובשו"ע"ר שם דלים העומדים לסחורה אינם מוקצים אלא אם כן מקפיד עליהם).

כלים המיוחדים להשמיע קול

- כלים המיוחדים להשמיע קול מוקצים הם ואסורים בטלטול (כדין כלי שמלאכתו לאיסור), ולכן גראגע"ר ושאר הכלים המיוחדים בפורים לצורך השמעת קול אסורים לטלטל בשבת.
- ופשוט דאין לשחק בהם ולהשמיע בהם קול (כמבואר ברמ"א סי' של"ט).

דיני ועניני פורים (ב)

ברכות המגילה

- אין לשייח בין הברכה לתחלת הקריאה, ואם שח שלא מעניין הקריאה בין השומע ובין הקורא הפסיד הברכה וצריך לחזור ולברך.
- וכן לאחר הקריאה אסור להפסיק בין הקריאה לברכת "הרב את ריבנו" שלאחריה (ואם הפסיק מסתפק במשנ"ב אם יוכל לברך ברכת הרב את ריבנו וכתב דתלוי במחלוקת ראשונים, ובס' ברכת הבית כתב דיכול לברך כל זמן שלא הסיח דעתו כמו במפסיק בין אכילה לברכה דיכול לברך (ולכא"ו התם יוכל לברך אף בהסחה דעת).
- נכון לכונן בברכת שהחיינו ביום גם על משלוח מנות וסעודת פורים (מ"א בשם של"ה), ויש שכתבו לכונן בברכת שהחיינו גם על מתנות לאבינוים (פמ"ג, ה"א, קישו"ע, מנהגי הת"ס ועוד).

נשים בברכת המגילה

- מנהג העולם שכשהאיש כבר יצא ידי חובתו, וקורא המגילה לנשים, מברכות הנשים לעצמן, ואם הם נשים רבות כל אחת מברכת לעצמה (אחרונים ובשו"ת מנח"י ה"ג סי' נ"ג מסיק כן למעשה).
- ומברכות אשר קדשנו... לשמוע מקרא מגילה (משנ"ב בשם ה"א סי' תרפ"ט סעי' ב').

קריאת המגילה

- א] הבעל קורא צריך לזוהר כשקורא בעשרת בני המון, להקפיד לומר תיבות "ואת" "ואת" מתוך המגילה, כי מהמת המהירות מכח הנשימה אחת שכיח שיאמר כמה

בסי' תרצ"ה שפי"א שבה על הנסים בפורים וזכר לאהר שאמר ברוך אתה ה' ונסים למדני הקיך וחזר לומר על הנסים).

- ואחר גמר התפילה קודם יהיו לרצון יאמר הרהמון הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו וכו' בימי מרדכי ואסתר (משנ"ב שם ס"ק ד' בשם הא"ר וכן בשו"ע הרב סימן קפ"ה סעי' י"ב), ובברכת המזון יזכר כשמגיע להרהמון כנ"ל (רמ"א שם).

הזיק חבית

- מי שהזיק את חבירו מחמת שמחת פורים ולא כיון להזיק פטור מלשלם (רמ"א סי' תרצ"ה סעי' ב' וטעמו שהיו כאונס), ודוקא הזיק קטן פטור אבל אם הזיק היק גדול חייב לשלם (משנ"ב בשם הב"ח).
- ואם מחמת שכרותו הזיק את חבירו - חייב לשלם (יש"ש ב"ק פ"ג סי' ג', שאל"כ כל שונא ישתה יין וישתכר וזיק את חבירו ויפטר, ואפי' דמחויב להשתכר מ"מ אין כוונת רבותינו כדי שישתגע רק כמו שכתב הרמב"ם להיות נדרם בשכרותו עכ"ל וכן כתב בשו"ת הב"ח לגבי שיכור שהזיק בשמחת התן וכלה דחייב האדם מועד לעולם). ויש אומרים דבזמן הזה דערכה כל שמחה ואין אנו רגילים לשמוח כל כך עד שיבואו להזיק - חייבים לשלם בכל ענין (ערוך השולחן).

מתיבות "ואת" בע"פ, ובפרט שהם מרוחקים משמות בני המן. וכן צריך לזהר לקרות כל שם של בני המן בתיבת "ואת" שלו ולא בשל אחר (כה"ח סי' תרצ"ב ס"ק צ"א).

- [ב] לפשוט כאגרת - הקורא את המגילה צריך לפושטה כולה כאגרת (סי' תרצ"ב כדי להראות הנס), והשומעים אינם צריכים לפשוט (משנ"ב בשם אחרונים ובשעה"צ בשם הפמ"ג כתב דיש נהוגם לפושטה).
- יחיד הקורא את המגילה יש שכתבו דצריך לפושטה (כה"ח בשם מהר"ל), ויש שכתבו דאין צריך לפושטה (בלקוטי מהר"ח כתב דכן משמע בב"ח).

על הנסים

- שבה להזכיר על הנסים אם נזכר באמצע הברכה כל זמן שלא הזכיר השם של סיום הברכה חוזר ואומר על הנסים, ואפי' שהזכיר בשמונה עשרה הקל ישועתינו ובברכת המזון ה' אלוקינו (שו"ע סי' תרפ"ב ס"א לגבי הנוכה) ואם נזכר רק לאחר שכבר אמר ברוך אתה ה' אינו חוזר, ואינו רשאי לסיים ולומר למדנו הקיך ולחזור מותחילה (כן משמע פשטות השו"ע שם שלא נתן עצה זו, וכ"כ להדיא בשע"ת סי' קפ"ח ומשנ"ב ס"ק כ"ב ועוד, וטעמם מדכתב בריטב"א ריש תענית בשם רבותינו הצרפתים דדוקא במקום שמתחילים אותו אמרו לסיים למדנו הקיך אבל במקום שאין מתחילים אותו אין לעשות כן, וכ"ז דלא דכתב בא"א (בוטשאטש)

- 1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
- 3 חוק-אפי'ס 4 דברות קודש 5 מסיבות
- 6 שיעורים ודרשות 7 חק וח"ר 9 מערכת

718-504-2188	ברוקלין	לאקאלע נעמער
845-537-6660	קרית יואל	
845-694-4550	מאנסי	
020-8002-9580	לאנדאן	
0164-420-8878	מאנטשעסטער	

718-305-6942 212-444-9899

צו ספאנסערן | אדווערטייזין רופט:
718.554.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בוכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת תצוה

הרב מנחם מאיר מיטעלמאן שליט"א

הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה משה לעבאוויטש הי"ו

הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה יוסף יושע גאלדבערגער בי"ו

הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה מנחם מענדל פריעדמאן הי"ו

הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה משה לוי חיים לאנדא בי"ו

הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה חיים שלמה קרויס הי"ו

הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מו"ה נתן גטע זוב רעטעק בי"ו

הר"ר חיים הירש שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה גפתלי הירצקא ברילל בי"ו

הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה אהרן בינער הי"ו

הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה מרדכי צבי גאטליעב הי"ו

הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה מנחם יצחק אייזדארפער הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה יואל חיים לעבאוויטש הי"ו

הר"ר אהרן וויסהויז שליט"א

מו"ה אלי משה ראטה הי"ו

הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה יואל שפיטצער הי"ו

הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

הרב אברהם חיים מוטצען שליט"א

הר"ר עזרא בנעט שליט"א

והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מו"ה יקותיאל אהרן רובין הי"ו

הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה אברהם וואלף פילאף הי"ו

הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה מאיר בערקאוויטש בי"ו

הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה יוסף מרדכי כהנא בי"ו

הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הנדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי דוד בן הגה"ק רבי רבי צבי אלימלך שפירא זי"ע מדינוב יומא ההילולא י"ט אדר (תרל"ד)

הגה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע נולד לאביו הגה"ק בעל ה"בני יששכר" זי"ע כצעיר בניו, ונקרא שמו בישראל דוד ע"ש החסיד המפורסם ר' דוד מליזענסק זי"ע שמסופר עליו גדולות ונצורות, הגה"ק מהר"א מזידיטשוב זי"ע סיפר שהגה"ק בעל הבני יששכר אמר פ"א להגה"ק רצ"ה מזידיטשוב זי"ע שהמשיך נשמתו הק' של בנו דוד מעולם האצילות, וסיים מהר"א "אף שקשה להמשיך נשמה משם, אבל אם הרבי ר' הערש אלימלך אמר זאת בודאי שכן הי', כל ימיו חלוש הגוף עד כדי כך שלא הי' יכול לסבול בגדיו שעל גופו והי' הולך עם בגדים קלים מאד, פ"א הי' הבני יששכר עם שני בניו ה"ה הרה"ק ר' אלעזר לאצוטער והרה"ק ר' דוד אצל מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע בהיותם עדיין צעירים לימים, שאל אותו מהרצ"ה: מהיכן לקח מחותני שתי נשמות יקרות כאלה לשני בניו, שהמה נשמות בלא גופים.

הבני יששכר רצה מאד להשיא את בניו בגיל מקודם מאד, כשהי' ר' דוד בן שמונה שנים אמר פ"א אביו הלא בפסוק נאמר מצא אשה מצא טוב, ולכא' איזה מציאה שייך בזה, וע"כ החליט בדעתו לעשות אופן של מציאה, כי מי שיבוא עכשיו עם קוויטל אצלו, ויהי' לו בת הוגנת, יקחנה לבנו, יהי' מי שיהי', והגיע אז אליו עם פיתקא איש נגיד אחדסוחר ינות ושמו ר' ישעי' הירץ שהי' גר בטורקא, ושאלו הבני אם יש לו בת, וכאשר ענה שיש לו בת צעירה מאד, אמר לו שברצונו להשתדך עמו, כמוכן שהנגיד הסכים להשידוך וגמרו את השידוך בקנין גמור, כשהי' בן י"ב שנה והכלה הית בהת י"ג היו הנישואין, הבני"ש הי' המסדר קידושין, לפני החופה אמר הבני"ש לבנו שחכיל אמרו שאסור לקדש אשה עד שיראנה, וע"כ ילך לראותה, ענה ר' דודל שטעם התקנה הוא רק שמא ימצא בה אח"כ דבר מגונה, אבל מכיון שאני בטוח שלא אסתכל בה מעולם, א"כ אין מן הצורך לראותה... ולפי נוסח מקובלת זו שהחתונה הי' כשהוא הי' בן י"ב שנה, נמצא שהלך שנה תמימה בטלית בלי תפילין, אולם לפי נוסחא אחרת החתונה הי' כשהי' כבר י"ד שנה, אחר חתונתו ישב אצל אביו כפי שהתנה אביו קודם החתונה.

ארבעה בנים הי' להבני יששכר, הבכור רבי משולם זושא שנפטר בחייו ל"ע, הגה"ק ר' אלעזר לאצוטער, רבי שמואל, ור' דוד, כשנפטר אביו הבני יששכר כבר הי' ר' אלעזר בלאצוט, ולא רצה לבוא למלאות מקומו של אביו בדינוב, וע"כ הגיע הכסא לבנו ר' שמואל, אבל הוא ויתר את זה להרה"ק ר' דוד באמרו דרך צחות: שהוא בטלן וע"כ צריכים ליתן לו הרבנות, ואילו הוא יפתח לו בית מוזה לויין, וכך עלה ונתעלה לכהן כרב בעיר דינוב למלאות מקומו של אביו, ועל שם העיר הזאת נקרא בישראל הרה"ק ר' דוד מדינוב, עד מהרה התדקבו בו חלק גדול מבני עליה שהסתופפו אצל אביו בראותם בו איש אשר רוח בו, אשר ראוי להנהיג עדה בישראל להורות את בני ישראל את הדרך אשר ילכו.

כל ימיו הי' חלוש מאד אבל בשנתו האחרונה נפל למשכב, בשנה זו נפגש עם הרה"ק משינאווא אמר לו בדרך צחות הייתי בקרעטשמע זו, ושתיתי שם קצת, ואח"כ הלכתי משם ונכנסתי לקרעטשמע אחר עד שבא אחד ואמר לי: "עטשמע" ולאמר גיך בלשון פוליש) כשיצא הגה"ק משינאווא אמר שרמו לו על הסתלקותו, וביום י"ט אדר תרל"ד יצתה נשמתו בקדושה ובטהרה, בשעה זו התחיל הרה"ק מראוואדאו זי"ע בעירו לנגן אשת חיל בניגון דינוב, ואף שלא ידעו שם עדיין מפטירתו, ואח"כ בא הידיעה על הסתלקותו.

עבודתו בק'

עבד את בוראו בכל כחו ובכל נפשו במסירות נפש, ממש כאחד משרפי מעלה, אף כי הי' קצת שונה מאביו כגון תפלתו היתה בנחת, לעומת תפלתו של אביו הבני יששכר שהי' בהתלהבות גדולה, פעם אחת אכל ביום, וזה הי' רק תפוח אדמה צלוייה וכוס קטן של י"ש, והרבה פעמים גם את זו

הרחיק, והיתה הסדר שבכל יום הביאו אחד מבניו הק', ובכל יום ערך שולחנו הטהור והי' אומר דברי תורה בכל פעם, אחר פטירתו כאשר בנו הגה"ק ר' ישעי' הירץ זי"ע מילא את מקומו, נסע להגה"ק מצאנו זי"ע וביקש ממנו שילמד אותו הענין של "ליינען קוויטלעך", התחיל הרה"ק מצאנו לשאול אותו האם יודע מדריגה פלוני של אביו, ענה שאינו יודע, שאל על מדריגה

לו תיכף אתם בנו של הצדיק מדינוב, רצוני לדבר עמכם ביחידות, ואחר כשפנה הקהל ללכת ישבו שני הצדיקים והמתיקו סוד במשך שעה ארוכה, כבר הביאנו למעלה שהי' בימי אברכותו אצל הרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב ז"ע ומה שאמר אז, מסופר כשהי' אז שם עשן הרה"ק מדינוב עם לילקע, ונכנס הרה"ק מהרצ"ה ואמר שהוא מרגיש ריח של קטורת, ורוצה לדעת מי זה המעשן, כאשר ברח הרה"ק מטאלנע ז"ע לגאליציע, ובאו כל הצדיקים לקבל פניו, גם הרה"ק מדינוב הי' ביניהם, אבל לא אמר לו מי הוא, שאל אותו הרה"ק מטאלנא מי אתם האם אתם "גוטער איד", ענה "איך וויל זיין א גוטער איד", שאו אותו שוב "הלא רואים על פניכם גדולות מי אתם", ענה לו הנני בנו של הבני יששכר, ידירות גדולה שררה בינו ובין הרה"ק מצאנו והרבה ביקרו אחד אצל השני, פ"א הגיע לצאנו וביקש לסגור הדלת ואת החלונות ולידך לישון, באמצע הלילה בא הרה"ק מצאנו ודפק על החלון, שאל אותו מהיכן ידע שהוא נמצא בצאנו ענה הגה"ק מצאנו: "אז מיין גוטער פריינד איז דא אין שטאט זאל איך נישט וויסן", פ"א באו אצל הרה"ק מצאנו אנשים מחסידיו של הרה"ק מדינוב, לא רצה לקבלם וצוה עליהם שישעו הלאה לדיוב כי "הוא צדיק הדור", פ"א אמר "אין דיוב קען מען שפען יראת שמים מיט עמערס".

מורשתו הרוחנית

כאמור למעלה הרבה לומר הרבה דברי תורה כל יום בכל פעם כשסעד, והסיבה שלא נשאר דורות רק מעט מן המעט, כי הי' לו איש חסיד שהי' גר בכפר סמוך לדיוב שהי' רושם את דברי תורתו, וכבר הי' אצלו הרבה כרכים מדברי תורתו, פ"א בא הרה"ק מדינוב לבקרו, וניגש אל ארון הספרים שלו והוציא ספר אחד, ראה שזה כתב יד מדברי תורתו, הוציא עוד ספר ועוד ספר וכולם היו מכתב יד מתורתו, שאל את החסיד מהיכן אתה יודע שזה הי' כוננתי, וכאשר שמע החסיד דברים אלו אמר בלבו אם לא כוננתי לדעתו ואין זה דברי תורתו, א"כ למה טרחתני כל הטרחה ומה לי הספרים הללו, ונכנס לבית המבשלות וזרק כל הספרים להאש הבוהר שם, קודם פטירתו שאל הרה"ק מדינוב: "איז עפעס דא פון מיר" ואז מיהרו וליקטו מדברי תורתו כל אחד מה שזכר ומה נתהווה הספר "צמח דוד" - ועיין בדברי יואל שמביא רביה"ק ז"ל דבר נפלא ממנו דידוע מה דאיתא בספר ראש דוד להרחי"א זלה"ה (פ' קדושים ובפ' ברכה) שהביא פלוגתת הקדמונים בענין אם אדם מחזיק לומד תורה והלומד תורה אינו לומד תורה לשמה אי המחזיק מקבל תורה לשמה דהא הוא נתן את כספו על מנת שהלומד תורה ילמוד תורה לשמה, דיש מהראשונים דס"ל שאין הכי נמי המחזיק מקבל שכר כהחזקת תורה לשמה דהרי כוננו הי' על תורה לשמה, ומוהר"ש פרימו חולק על דבריהם, ועיי"ש שמכריע לכאן ולכאן, ובספה"ק צמח דוד להרה"ק מוה"ר דוד מדינוב ז"ע כתב שיש לצדד עוד סברה להקל, דגם הת"ח עצמו אף אם עוסק שלא לשמה, וזכה ע"י המחזיק לשכר תורה לשמה, דהרי המחזיק יש לו שכר תורה לשמה לשיטת הראשונים ז"ל והרי הת"ח הוא המביא לזה ע"י גרמה דילי, לכן וזכה גם הוא בשכר תורה לשמה ע"י המחזיק, עכדה"ק.

אחרת שוב ענה שאינו יודע, עד שאמר לו ר' ישעי' הירץ שאינו יודע מאביו רק את זאת שישב לפניו בכל פעם בעת שאכל, אמר הגה"ק מצאנו "א"כ אין כבודו צריך לדויד, כבר יכול הוא לקבל פתקאות", גם בלילה אכל מעט מעט מידי דמיון, ואח"כ לא היו יכולים ליכנס אליו לחדרו, והוא הי' יושב סגור ומסוגר לעבוד את עבודתו.

צדיק גזר

הי' מפורסם לבעל מופת, פ"א אמר הרה"ק מצאנו "עס זיצט א דאר אידל אין דיוב און איז בונה עולמות ומחריבן", הרבה סיפורים ידועים ממנו על גודל כח קדושתו בענינים למעלה משכל אנוש, בפרט כשהי' נוגע לעזור אדם מישראל אז ראו ששינה ממש סודי בראשית, פ"א בא לפניו איש אחד בבקשה שצריך לשלוח עצים לדאנציג על פני המים, וע"כ הוא מבקש שהרבי יתפלל על גשמים הרבה כדי שיגדלו המים ויוכל לשלוח, כאשר יצא האיש נכנס איש אחד שהי' לו שדה, והזכיר את עצמו לפניו שיתפלל שלא ירד גשמים כדי שיוכלו לקצור התבואה, וישב אז לפניו אחד מחתניו, אמר לו הרה"ק מדינוב מי שיש לו חתן נכון הי' יכול לייעצו האיך יכולים למלאות שני הבקשות, אחד שואל שירד גשם כדי שיגברו המים שיוכל לשלוח העצים והשני מבקש למנוע הגשם, אבל האמת הוא שיש מציאות לקיים בקשת שניהם, נתפלל לה' שיתקיים הפסוק עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר, ויגברו המים בנהרות מבלי שילך גשם על פני הארץ, ולפלא שכן הי'.

באותו הימים הי' קשה מאוד אצל צעירי ישראל ענין התיצבות לצבא המדינה, והרבה דפקו על דלתיו שיתפלל עבורם שינצלו, פ"א בא לפניו אחד בנידון זה העביר מטפחתו על ידו ואמר לו: הא שבור לגמרי, וכאשר בא האיש לבדיקות אצל הרופא הצבא, שיחררהו תיכף באמרו שידו שבור לגמרי, שוב פ"א בא אליו אחד באותו בקשה, התחיל הרה"ק מדינוב לקרותו "צדוק" אף ששמו לא הי' צדוק, וקרא לו כן במשך שנה ולא הבינו כוננתו, כשהגיעו עתו להתייצב, אמרו לו שמשחררים אותו בגלל שהוא שמן מאד (צו דיקן) ואז הבינו מה שפעל בקראו אותו "צדוק".

פ"א באו להזכיר לפניו שהרופאים כבר ייאשו אותו, נענה ואמר: הלא אמרו חכ"ל לאחר יאוש קנה... ועד למחרת היום עמד החולה ממיטתו בריא ושלום.

בשפתי צדיקים

הרבה לנסוע להרבה צדיקי דורו, וכלם רוממו ושבחו גודל קדושתו, הרבה פעמים הי' נוסע להרה"ק השר שלום מבעלו ז"ע, בכל פעם כשבא לבעלו כבדוהו עד מאד, פ"א אמר הרה"ק מבעלו להרבנית שתכין סעודה חשובה כי יש אצלו אורח חשוב והוא הרב מדינוב, שאלו הרבנית, הלא הרבה אנשים חשובים ורביים באים לכאן, ומה זה העסק זה דווקא עמו, ענה לו השר שלום: רביים ישנם הרבה, אבל ערליכע אידן אינם בנמצא הרבה, פ"א אמר השר שלום כאשר הראה עליו: "אם מניחים בן כזה יכולים לישן במנוחה בקבר", גם נסע לקבל את פני הרה"ק מריזשין ז"ע, מסופר שבפעם ראשונה שהי' אצלו כבר הי' הרה"ק מריזשין סגי נהור, כשאחז את ידיו אמר

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון.
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתן

שבת זכור - ימי הפורים

עמלק וכאשר יהיה נזהר בזה כל בר ישראל אזי בטוח אני
אשר חוש מהר יהיו פטורים מכל הצרות. (בית אהרן)

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח פי כי
השכחה נמשך מקליפת עמלק שהוא משורש הדעת
שבקליפה הפוגם את דעת התורה אבל כאשר תמחה את
זכר עמלק מתחת השמים אז לא תשכח את התורה.

(ארון עדות)

הנה המחשבה והדבור אפשר לנו לקיים במחיית עמלק,
אבל המעשה האיך אנו יכולים לקיים, אבל כשאנחנו
מקיימין במחשבה ודבור והבטחון בה' אשר יחיש פדותנו
ונקיימם בפועל הנה הוה כאלו קיימנו בפועל. (בני יששכר)

הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומדינה
לעשות לעצמו הכנה טובה ושלימה למחות זכר עמלק.

(מאיר עיני חכמים)

בפורים מתגלה מדת מטה כלפי חסד, שאפילו מי שאין לו
דעת מכניסים אותו בעל כרחו לתוך החסדים ענני באמת
סיגייט אזויניע ליכטיגע טעג צריך להתפלל לה' שיהא
במעט אמת, כי אחר כך הלא מתבלבלים אבל מקודם הרי
אפשר להתפלל שיהא במעט אמת, כי בפורים כל הפושט
יד נותנים לו, אך כמו שיש ילד שנותנים לו צעצוע כל שהוא
והוא מתפתה בזה וליותר גדול נותנים לו מיני מתיקה וכיו
כמו כן יש מי שנותנין לו רוחניות גם כן מ'שטאפט איהם מיט
מדרגות, ובתוכו כלול שקר. (בית אברהם)

שמעתי בשם הרב ר' יוסף דוד בן לאותו צדיק ר' הירש ליב
מאליק, שפעם אחת היה בימי הפורים אצל הרב הקדוש
מו"ה אברהם יהושע העשיל האפטא, ואמר ר' יוסף דוד
להרה"ק, הושיעה אדוני היום לתשובה שלימה, כי ביום הזה
כל הפושט יד נותנין לו, והרה"ק נענע לו בראשו.

(אילה שלוחה)

אאמור"ר וצוקל"ל אמר, שכפי התענוג והחיות של כל אחד
שמקבל בפורים כך הוא בליל שמורים, וכפי שהוא בליל
שמורים כך הוא ביום הכפורים, כל אחד לפי מדרגתו
בעבודת השי"ת. (בית אהרן)

הגיד כ"ק הרבי ר' יצחק וצלה"ה מוראקא שי"א י"ב י"ג
באדר שלשה ימים אלו הם דוגמת שלשת ימי הגבלה למתן
תורה כן לפורים הדרר קבלוהו בימי אחשוורוש.

(שם משמואל תצוה)

ומי שיודע ומבין בוודאי יודע שתיקון ועבודה של שבת פר'
זכור הוא תיקון של יוה"כ וצריך להתעורר עצמו בעבודה
ובתשובה גדולה באותה שבת ולא כמו שאומר אדם
שדביקות קל הוא לעשות זה בוודאי אינו רק שצריך למסור
נפשו ולקרוע את גידיו ואבריו בדכיותא דגרמי כולי האי
ואולי. (תולדות אהרן)

בשבת שלפני פורים נפתח תמיד האור הזה להופיע עד י"ד
וט"ז שהם ימי משתה ושמחה ובהם קורין את המגילה.

(עבודת ישראל)

בפר' זכור ופורים שהוא הזמן דמחיית עמלק להיות אל אחר
אסתרס ולא עביד פירין (ע"י זוה"ק) אז הזמן לפעול בקדושה
לזרע יעקב הולדת פירין בנים חיים וקיימים לעד.

(דברי סופרים מהרה"ק ר' צדוק מלובלין)

פר' זכור למחות עמלק שלו כי מי שיש בו מדה גרועה לאות
או כעס זה חלק עמלק כשיתגבר על המדה להפכה לטוב
מחה עמלק שלו רק קשה מאוד שיוכה לתקן ולהשיג נשמתו
אחר שזכינו לקרות פר' מחיית עמלק תורה הק' מסייע לנו
למוחקו. (שפתי צדיק)

שבת פר' זכור הוא זמן המסוגל לעקרונות שיפקדו בזרעא
חייא וקיימא. (תורת אבות)

אמרו בגמרא שברא הקב"ה הרפואה קודם למכה וי"ל שזה
רומז על קדימת שבת זכור לפורים שקדושת השבת היא
קדימת הרפואה להמכה שע"י זה יוכלו נפשות ישראל
להכניעו בפועל בפורים שאחר השבת. (תורת אמת)

כתב זאת זכרון בספר וגו' פי' ע"י מה שנכתב בספר ע"י זה
נמחה זכר עמלק כל מה שהספר נכתב יותר דהיינו תורה
שבבע"פ אזו יותר נמחה זכר עמלק כל איש ישראל כל מה
שהוא עושה צריך לראות שבזו העשה יתמחה הזכר של

תתבטל לעולם, וכמ"ש ימי הפורים האלה לא יעברו וכו' והוא מטעם הנ"ל מפני שעוצם תגבורת רשפי האהבה בתנוגים, יותר הוא בהיות היחוד בהתלבשות לבושים וזים כל כך, שהרי מזה ניכר ונראה שיש ביחוד זה אור אהבה נפלאה שאין כמוה בכל בחינת העליות שבעולם וכו'.

(אור תורה)

ומעתה יתלהב לב האדם בקראו המגילה ויכוין בקראו ובשמעו המגילה שמעתה מקבל עול תורתו ומצותיו כמאמר חז"ל קיימו מה שקבלו כבר וכפי אשר ביארנו לכן יכין א"ע מה החלף ועבר איך, ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצותיו ית"ש לכן אמר בזה"ק יום כפורים שהוא כמו פורים כלומר שהארת יו"כ הוא כפורים עבור שביו"כ מה שחלף ועבר אין מעתה הוא מטוהר וחשבנא מכאן ולהלאה.

(קדושת לוי)

ע"י המגילה יוכלו להמשיך ישועות הנצרכות ונ"ל כי מגל"ה גי' מזל"א שיוכלו להמשיך על ידה בני חיי וזוני כשאחז"ל בני חיי ומוזני במזל"א תליא מילתא. (שער יששכר)

ומעתה יתלהב אדם במצות משלוח מנות בראותו שאיש הישראלי יש לו כח לבטל גזירות הבורא ית' ואם יחשוב האדם שמעשה ידיו עישין כל כך פעולה למעלה או יתלהב לעבודתו ולעשות הכל נחת רוח ליוצרו ולא לשם פנייה אחרת והאל יעשה עמנו נסים ונפלאות לטובה אותו ויקיים בנו ויהפוך ה' אליהך לך את הקללה לברכה והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמתים מיגונם א"ס. (קדושת לוי)

עתה בפורים בעת רצון נתגלה אהבתו בעולמות שלמטה בלתי מסכים ולבושין, ולזה אנו עושין בדוגמא משלוח מנות איש לרעהו בכדי שיתעורר עלינו הדוגמא דלעילא, שיתגלה לנו אורות עליונים מאיש זה הקב"ה (סוטה מב:): לרעהו זה כנסת ישראל, הגשמי והרוחני בלתי שום מסך המבדיל, ולזה נכון שיתן משלוח מנות איש לרעהו דייקא מיד ליד ולא ע"י שליח, שיתעורר דוגמא דלעילא ג"כ, וע"כ נכון מאוד שכל אחד יבקש מאת השנית ב"ה בעת עשיית המצות הללו משלוח מנות ומתנות לאביונים וקריאת המגילה וסעודת פורים, שיעורר השנית ב"ה עלינו דגמתם למעלה בדביקות השנית ב"ה דביקות הרוחניות, והיה נועם ה' אלהינו עלינו ונכון מאד להרהר בתשובה בלב נשבר ובשמחת לבב כדי שנוכה להמשיך עלינו אורות הרוחניים הנרמזים במצות אלו. (מאיר עיני חכמים)

סיפר (הרה"ק מוה"ק יהודה זצ"ל בעהמ"ח ס' שות קול אריה בכל פעם בפורים) שהרבי ר' הירש כהן מרימאנאב זי"ע נשק המשלוח מנות. (תולדות קול אריה)

בפורים יכולים לבוא לשמירת הברית ע"י שמירת הברית יכולין לבוא לשמחה כמ"ש רבי נטע נטיעה בפורים ומסקינן נטיעה של שמחה שיהי אדם שמח בתורה ובמצות ונטיעה זו היא בפורים.

כמו ביוהכ"פ עיצומו של יום מכפר כן ימי הפורים עיצומו של יום עושה מחיית עמלק, רק האדם צריך שיזכור שהיום יום הכיפורים וכן שהיום פורים.

הנה בפורים נמצא סגולת פקודת ישועה בזרע של קיימא, כי תיבת פורים יורה על פריה ורביה, ובגמרא מצינו על פורים בלשון פוריא, שבוודאי מורה על זה. (תורת אמת)

ימי הפורים האלה הם המעמידים את רגליהם של ישראל שלא יתמוטטו ח"ו בגלות. (שם משמואל)

מבואר בספה"ק שבפורים הוא גמר חותם לטובה כטעם ונכתב ונחתם בטבעת המלך. (עטרת ישועה)

והימים האלה נזכרים ונעשים כי ימים האלה יש להם סגולה תיכף שמוזכרים דבר טוב על ישראל תיכף נעשה כך וזה נזכרים ונעשים. (תורת חיים)

והימים האלה נזכרים ונעשים, שבימים האלו אנו נזכרים לפניו ית' לטוב, ונעשים כל משאלותינו. (תורת אמת)

בשם הרה"ק מברדיטשוב כי בנס פורים הראה הקב"ה שאפ"י אחרי שהגזר דין נכתב ונחתם, מכל מקום על ידי תפלות ותחנונים ותשובה יכולים ישראל לפתוח כל השערים, על ידי תפלותיהם הם יכולים לבקוע את כל השערים, ואפ"י מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. (בית אברהם)

תשועתם היית לנצח כי ימי הפורים האלה לא יעברו לעולם ונזכרים ונעשים ממש בכל דור ודור כמבואר בשם אא"ו זלה"ה, ותקותם בכל דור ודור ע"ד מלחמה לה' בעמלק מדור דור להודיע דכל קויך לא יבושו כל היינו כמו כל שהוא ר"ל אף שהם מקימים מעט לא יבושו לנצח.

(דגל מחנה אפרים)

ועל כן לא נזכר כלל בכל מגילת אסתר שום שמות משמות דהוי' ואלקים ואדני, מפני שאז היה ההתלבשות בתכלית ההסתר, בלבוש שק היותר גס מכל הלבושים וכו', ולכן נקרא אסתר אסתר פני וכו' כידוע, משא"כ בנביאות הנביאים אחרונים, ואמנם בזאת מעלת מגילת אסתר גדולה מהם, עד שהיא במדרגה אחת עם התורה שבכתב עד שלא

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קי — בלתי מוגה

יום ג' פרשת וארא תש"ע לפ"ק

ביקור אצל כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א פאלם ספרינגס יע"א

דער עטרת צבי פון זידיטשויב האט געזאגט, וארא איז ראשי תיבות א'ני ראשון ו'אני א'חרון.

א' מבנינו: אז ערב פסח, האט מען דאך דעמאלטס געבאקן מצות, און מצות איז א מיכלא דאסוותא.

רבינו: יא, א רפואה.

דער תרגום יונתן דאך (שמות יט, ב' עה"פ ואשא אתכם על כנפי נשרים) אז ערב פסח איז מען געגאנגען מיט די ענני כבוד צום מקום המקדש, און דאס וואס ס'שטייט 'זהבאתי אתכם אל הארץ' ברענגט אראפ דער טאטע ז"ל (ברך משה פ' יארא) אז ס'מיינט דעם תרגום יונתן.²

דער בעלזער רב (הגה"ק מהרי"ד ז"ל) מיינט מיט דעם אין פרשת בלק (במדבר כג, כב) קל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו, זאגט רש"י כתועפת ראם, מלשון ועוף יעופף, אז עס מיינט פליהען. ווייל בלק האט געזאגט הנה עם יצא ממצרים, זיי זענען פון זיך אליינס ארויס פון מצרים, האט

רבינו הציג לפניו את בנו הגדול רבי חיים צבי טייטלבוים

שליט"א אב"ד סוגוט וזמס"ב.

ואת ראשי הקהילה מקרית יואל יע"א שנתלוו אליו

ה"ה הרבני הנגיד הנכבד מוה"ר אברהם ווידער הי"ד

האדמו"ר מסקולען: יא איך קען איהם זייער גוט.

וכן את הרבני הנגיד הנכבד מוה"ר מאיר הירש הי"ד

האדמו"ר מסקולען: ר' אבא'ם זוהן (ה"ה הרה"ח הישיש ר' אבא הירש ז"ל).

א' מבנינו: ער איז געווען אונזער מלמד אלס קינד (הרה"ח ר')

אבא ז"ל שימש רבות בשנים כמלמד במוסדותינו הק בוויליאמסבורג ובבארא פארק.

האדמו"ר מסקולען: יא.

רבינו: ווי אזוי שפירט זיך דער סקולענער רבי?

האדמו"ר מסקולען: ברוך השם, ס'קען בעסער זיין.

רבינו: אז מ'קומט דא אהער דארף מען זיך גוט פילן.

האדמו"ר מסקולען: ס'איז נאך גאנץ שווער...

והזכיר האדמו"ר מסקולען מגדולת פרשיות אלו של יציאת

מצרים

רבינו: מוזאגט נאך פונעם רבי'ן פון לובלין, אז פרשת בא

איז אזוי ווי די ערשטע טעג פון פסח, בשלח איז די צווייטע

טעג, (שביעי ואחרון של פסח), און יתרו איז שבועות.¹ איז מייטש

אז יעצט וארא איז ערב פסח.

הפרשיות, בא, [הוא ימים הראשונים של פסח], בשלח, [הוא ימים האחרונים ז' וד' של פסח], יתרו [מתן תורה, הוא שבועות], משפטים [הוא ראש השנה ויום הכיפורים ימי המשפט], תרומה [הוא רמז לסוכות שהוא אהל המשכן, סוכת דירת עראי], תצוה [תנוכה, שמן זית זך], תשא [פורים, וכמו שאמרו חז"ל במגילה (יג): הקדמתי שקליכם לקליו של המן], עכדה"ק.

2

דהנה באוה"ח הק' דקדק הלא דברי אל עליון דברו טהור, ולא מצינו שכן היה, כי יוצאי מצרים נפלו פגריהם במדבר ולא נכנסו לארץ, אמנם על פי התרגום יונתן הג"ל כתב מרן רבינו ז"ל בברך משה לתרין שעל דבר זה רמז הכותב והבאתי אתכם אל הארץ, שיביא אל הארץ בליל פסח על ידי העננים, עיי"ש ע"ד.

1

כ"ב בס' חיים ושלום מוה"ק ממונקאטש ז"ל (פ' ויצא), ז"ל: נודע ומקובל בשם רבינו הקדוש התוהו מלובלין ז"ע שאמר ברמז על

פון פסח איז צומיילט געווארן אין צוויי נעכט, צו די גאולת מצרים און צו די גאולה העתידה, ווייל אין גאולת מצרים איז נכלל די גאולה העתידה.

רבינו: ס'איז דא א מורא'דיג ווארט אין אגרא דכלה, ער מיינט אים א מדרש (אסתר ג, ב) ווען מ'האט אויספלאנירט ביי המן אין שטוב וואס מ'זאל טוהן מיט מרדכי, האבן זיי געטראכט, זאל מען איהם אריינזארגן אין פייער, קען נישט זיין, ווייל אידן זענען שוין ניצול געווארן פון פייער, זאל מען איהם אריינזארגן אין וואסער, זענען זיי שוין געראטעוועט געווארן ווען מ'איז ארויס פון מצרים, אזוי רעכנט אים דער מדרש אלע זאכן וואס מ'איז שוין ניצול געווארן, נאר מ'זעט מאכן א נייע זאך די תליה, וואס אזא גיירה האט נאך קיינער נישט געהאט, דאס איז זייער א גוטער פלאן.³

פרעגט ער א שטארקע קשיא, דער באשעפער וואס האט געקענט מציל געווען פון פייער און געקענט מציל זיין פון וואסער, וועט דען נישט קענען מציל זיין פון די תליה? זענען דען זיי געווען אזעלכע טפשים? נאר זאגט דער אגרא דכלה אז מ'זול ממשיך זיין א ישועה דארף מען פארציילן א מעשה פון די ישועה,⁴ אויב מ'זעט מאכן א

ער געזאגט קל מוציאם ממצרים, זיי זענען נישט אליינס ארויס געגאנגען, והראיה כתועפת ראם לו מלשון ועוף יעופף, אז מ'איז געפלויען מיט די ענני הכבוד, דאס איז א סימן אז מ'איז נישט קיין נאטורליכע זאך, נאר קל מוציאם ממצרים (מן רבינו ז"ל מביא דבר זה בספרו הק' ברך משה ומציין ששמעו מפי גיסו הגה"צ רבי יוחנן האבדק"ק מוהש"א ז"ל הי"ד, בשם זקני הגה"ק מהר"ד מבעלזא ז"ל).

האדמו"ר מסקולען: ס'איז דאך דא ארבע לשונות של גאולה.

רבינו: אין התם סופר (פ' שלח ע"ג ע"ד) איז דא א מורא'דיג ווארט, ער זאגט אויף רש"י וואס זאגט אז די ד' כנפות פון ציצית איז אקעגן די ד' לשונות של גאולה, דריי כנפות איז פסול, פינעף איז אויך פסול, וואס איז דער מעם, ווייל דער פערטע לשון איז ולקחתי, און די פינעפטע איז והבאתי, זאגט ער אזוי, ווער ס'האט פיר כנפות ווייזט ער אז פון די ד' לשונות של גאולה איז די חשובסטע זלקחתי אתכם לי לעם, ווער ס'האט פינעף ווייזט אז ביי איהם איז די עיקר ז'הבאתי אתכם אל הארץ, און ווער ס'האט דריי ווייזט ער אז דער עיקר איז והוצאתי והצלתי וגאלתי, און נישט קבלת התורה, וועגן דעם פיר כנפות איז הייב בציצית, צו ווייזן אז דער עיקר איז קבלת התורה, און נישט די גאולה פון מצרים אליינס, און נישט די והבאתי.

האדמו"ר מסקולען: דער בעל הטורים זאגט די וואך אז די ד' לשונות זענען אקעגן די פיר גלות'ן, און די פערטע איז גלות אדם, און אויף דעם שטייט ולקחתי, ווייל די שווערסטע גלות איז ביי זיי, ביי די פריערדיגע שטייט נישט ולקחתי, נאר ביי אדם, ווייל מ'זעט זיך דארפן אנכאפן מ'זאל נישט אוועק פאלן, און וועגן דעם שטייט שוין ולקחתי דא ביי מצרים, ווייל אין יציאת מצרים איז שוין נכלל געווארן די גאולה העתידה, און די גאולה העתידה וועט זיין די השלמה פון יציאת מצרים.

רבינו: אלע גלות'ן און אלע גאולות זענען תלוי אין מצרים.

האדמו"ר מסקולען: דער בעל הטורים זאגט אין פרשת בא, ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם, אין דעם פסוק אליין שטייט צוויי מאל שמורים, ליל שמורים הוא לה' און שמורים לכל בני ישראל לדורותם, זאגט ער אז די נאכט

3

ו"ל המדרש (שם): אמרה לו אשתו אדם זה שאתה שואל עליו אם מזרע היהודים הוא לא תוכל לו אם לא תבא עליו בחכמה כמה שלא ניסה אחד מבני אומות שאם תפילו לכבשן האש כבר הוצילו הגנייה והביריו ואם לגוב אריות כבר עלה דניאל מתוכו ואם תאסרוהו בבית האסורים כבר יצא יוסף מתוכו ואם במוליד תסיק תחתיו כבר התחנן מנשה ונעתר לו הקב"ה ונפק מניה ואם במדברא גלגליה כבר פרו ורבו אבותיו במדבר וכמה נסיונות נתנסו ויכולין עמדה וניצלו ואם ענינו תעוור הרי שמשון דקטל כמה וכמה נפשתיא מפלשתיא כד עויר אלא צלוב יתיה על צליבא דלא אשכחין חד מן עממי דאשתויב מניה מיד וייטב הדבר לפני המן ויעש העין, ע"כ המדרש.

4

מענין סגולת הסיפורי נפלאות שבכוחם לעורר דבר ישועה ורחמים, מן הראוי להעתיק מה שסיפר הגה"צ ר' שלמה זלמן פרידמאן זצ"ל האבד"ק ראחוב, שבשנת תשי"ט שהה מרן רבינו ז"ל בעיר שולס יצ"ו במדינת שווייץ, ולא היה שם מקוה במקומו, והוכרח ביום עש"ק לנסוע דרך ארוכה למקוה לטובול לכבוד שבת, והיה כאשר הגיעו להמקוה היה כבר מאוחר מאוד, וגם אחרי אשר גמר רבינו עבודתו הק' בטבילה במקוה נתעכב שם עוד ארבע עשר שעות אחת שחיי צריך להוכיח לרבינו ענין נחוי, ובין כך ובין כך נעשה השעה מאוחרת סמוך לכניסת השבת ממש, וכאשר נכנס רבינו להאויטא התחיל לספר עובדות מאבותיו הק' שהי' להם קפיצת הדרך.

עקסמער דערמאנען, אז ווער ס'וועט דארפן עפעס א ישועה זאל דאס דערמאנען.

הרה"ח ר' מאיר הירש: ווי דער ייטב לב ברענגט דעם מייטיש אויף זשאבתם מים בששון ממעיני הישועה...⁵

והנה כי כן ראה ראינו אצל אביו הק' מרן הקדושת יו"ט שפע"א במוצאי יום הכיפורים ה' מאוד שבור ורצון מעבודתו הקדושה של כ"ק אביו הק' הייט"ל, אמורת הדרשה, והתפילות בבכיות וצעקות שהי' למעלה מן הטבע וכת האנושי, והגיד להגה"צ מו"ה אברהם חיים סלאטשינער זצ"ל (שהי' תלמיד קטן הבעל ישמח משה י"ע חסד לאביו הייטב לב יו"ט) "מיר וועלן גיין נאך אביסל שמוחה קיין צאנז", ושכרו עגלה עם סוסים טובים והוקים לנסוע, ובכל מקום שכרו עגלה אחרת בכדי שיוכלו להגיע הערב יו"ט, והגיע לשם לפנות הערב ולא הי' לו פנאי להגיע להתפלל עם רבו, והתפלל כמנזן אחר, ואחר התפילה סעד באכסניא שלו, וכאשר שב לכוונו קצת הלך לשלחנו הק' של רבו, והנה הרה"ק מצאנו היה רגיל להקדים בליל ראשון ליבנס לערוך שולחנו במקום, וכאשר הגיע לשם הקדושו"ט רק אז נכנס הרה"ח לשולחנו הטהור, וכראות המשב"ק את הקדושת יו"ט, קרא ואמר: עכשיו אני כבר יודע מדוע איהר הרה"ח היום ליבנס לעריכת שולחנו שלא כדרכו, מפני שהי' ממתין על כבודו, ויהי כאשר נתן לו שלום אמר לו הרה"ק: נו, איר זענט גוט געפארן" שהי' להם קפיצת הדרך.

כך מנה רבינו את כל העבודות מאבותיו הקדושים שהי' להם קפיצת הדרך, ונענה הגה"צ מראחוב זצ"ל ואמר לרבינו שכעת מוכרח הוא לילך בדרכי אבותיו, כי באם לא, אז לא יגיע לביתו בעוד מועד, והזכיר לו מאחז"ל ההולך בדרכי אבות מזכירין לו זכות אבות, ואכן בתוך זמן קצר הגיעו לפתח ביתם בשלום למרבית הפלא, וראו בזה שנתעורר עיני קפיצת הדרך ע"י הסיפורי קודש שסיפר מרן ז"ל.

בדומה לזה אירע פעם כשהיה רבינו במרחץ שערן ספרנינגס ולא הי' שם מקוה טהרה לטבול בעש"ק והוצרכו לנסוע לעיר רחוקה מרחק של כמה שעות וכשהזרו מן המקוה נתחווה עיכוב גדול ופחדו שלא יגיעו למקוה הפעם קודם זמן מניסת השבת, או סיפר רבינו ז"ל ל"ג עובדות הנ"ל מאבותיו הקדושים ז"ל, ובתוך כך הראה רבינו על צד השני של הרחוב שהוא מיוחד לנסועים לצד השני, ששם לא הי' עגלות רבות, וכן עשו ויסעו ויהי חתת האלקים על ההרים אשר סביבותיהם והגיעו לחיים ולשלום בעוד היום גדול, ובכל משך זמן נסיעתם לא פגעו באיטא שנסע לנגדם בכיוון ההפך ויכלו לנסוע בלי עיכוב, ויהי לפלא.

ע"י בייטב לב (פ תולדות) שכתב לבאר מאמר הגמרא (יבמות סד.) מפני מה היו אבותינו עקורים, מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים. ולכאורה קשה מדוע לא יקיים בהם והיה טרם יקראו ואני אענה. אכן אירא בזה"ק (תולדות דף קלז.) עשרין ענין אשתיה יצחק עם אתניה ולא אולידת עד דעלי צלותיה, בגין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא לכל מאן דאצטרך בצלותיה דצדיקיא. והענין כמו שכתב המפרשים (אוח' יעקב פ דף) על הפסוק (ישעי' יב א) ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה, משל למלך שהיה צמא למים במדבר ששם, ורצו עבדיו להביא לו מים מרחוק, אמר להם הן יי ש סיפק בידי להביא מים ממרחק שיש לי

גזירה אז מ'וועט מרדכי הרגענען דורך אריינווארפן אין פייער, וועט ער פארציילן די מעשה פון אברהם אבינו און הנניה מישאל און עזריה וואס זענען ניצול געווארן, במילא וועט ער ניצול ווערן, וועט מען אויף איהם גזור זיין א גזירה פון וואסער, וועט ער פארציילן א מעשה פון א ישועה פון וואסער, און ער וועט ניצול ווערן, וועגן דעם וועלן מיר אויסטראכטן א זאך וואס איז נאך קיינמאל נישט געווען, וועט ער נישט האבן וואס צו דערציילן, וועט ער נישט קענען ניצול ווערן – אזוי זאגט דער אגרא דכלה – און וואס איז די עצה – זאגט ער – מיזאל פארציילן סיפור יציאת מצרים וואס איז א סגולה אויף אלעמען, אז מ'וועט דאס דערמאנען וועט מען ניצול ווערן.

הגה"צ ר' יעקב אלי' אונסדארפער שליט"א רב ור"מ דקהל ראשית הכמה במאנמריאל (מחותנו של כ"ק האדמו"ר מסקולען): כ'האב געוועהן מיט דעם מייטישן וואס מ'זאגט (בנוסח הסליחות) מי שענה לכל הצדיקים והחסידים הוא יעננו, דערמאנט מען דאך שוין אלע צדיקים, פארוואס דערמאנט מען עקסמער יוסף מביית האסורים, און הנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, נאר מ'ווייל יעדער ישועה

תחילה סיפר מק"ז מרן הישמו משה ז"ל שהיה לו מנהג שלא לצאת לדרך בער"ש אחר הצות, פע"א הודמן לו להשתתף בבר"מ ביום ו' ערש"ק, ועפ"י סיבה נתאחרה הבר"מ, והיתה השעה מאוחרת ודאג מאוד שרצה להגיע לביתו לעוד קודם הצות, והי' אז כבר קרוב להצות היום, ושם לדרך פעמיני, ולפתע ראה שמישהו אהז ברכסן הסוסים וצועק ערב שבת, ומיד קפצה לו הארץ והגיעו לאוהעל בעוד היום גדול.

ושבו הי' מעשה כעין זה אצל ק"ז מרן הייטב לב ז"ל שקפצה לו הארץ, שפע"א נסע מרן הייטב לב עם אחיו הגה"ק רבי שמואל מארליין ז"ל להרה"ק השר שלו מבעלזא ז"ל להסתופף בצילו בשב"ק, ובעת שנכנסו אל הרה"ק ליתן לו שלום החזיר להם שלום, ולחש איזה דבר באוני משמשו, וכן לאחר השבת כשנכנסו לקבל ברכת פרידה מהרה"ק שוב לחש איזה דבר באוני משמשו, ויהי בעיניהם לפלא. ויהי כאשר שמו לדרך פעמייהם, קיבל מרן הייטב לב מכה ברגלו, והזכירו לחזור לבעלזא, ונשארו שם לשבות גם השבת השניה בצל הקודש, וכאשר נכנסו אל הרה"ק לחש עוד הפעם באוני משמשו. הגה"ק רבי שמואל מארליין נפשו איזתה לדעת מהו פשר הלהישות, והלך לשאול המשב"ק אודות זה, ענה לו שכשנבאתם בפעם הראשונה לחש לי הרה"ק ששני צדיקים אלו הגיעו לכאן על ידי קפיצת הדרך, וכאשר לקחתם ברכת פרידה לחש לי הה"ק ששני הצדיקים יהיו פה גם לשבת הבאה, ועתה כאשר חזרתם לחש לי הלא אתה רואה שכאשר אמרתו כן היה שחורו וכאו לשבות על שבת הבאה.

האדמו"ר מסקולען: מרדכים ישועה איז דאך געווען פסח
ביינאכט (כמבואר בגמ' (מגילה טו.), ובתרגום עה"פ בלילה ההוא נדדה
שנת המלך).

אחכה לו בכל יום שיבוא, אפילו חז"ל זאגן (ר"ה יא.) בניסן
נגאלו ובניסן עתידין להגאל, דאך אחכה לו בכל יום שיבוא,
אזוי ווי ס'שטייט (ישעי' מ. יב) אני ה' בעתה אחישנה, זאגן
חז"ל (פנהדרין צה.) זכו אחישנה, לא זכו בעתה, דער זמן איז
טאקע אזוי, בניסן נגאלו, די נאכט פון פסח איז דאך דער
זמן, דאס איז מייטש לא זכו, אבער ביי זכו איז דאך נישט
שייך קיין זמן, נאר מ'איז למעלה מן הזמן, וועגן דעם אחכה
לו בכל יום שיבוא, טאקע והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי
דאס איז דער זמן פון די גאולה העתידה, אבער אויב די
אידן וועלן זיין זכו, האט דאס נישט קיין זמן, נאר כל יום
זמנו.

**האדמו"ר מסקולען כיבד את רבינו לברך ראשון על הפירות
ורבינו מירב ואמר: בעל הבית מברך קודם**

רבינו: דאס איז די דירה פון ר' משה ווייס?

א' הנוכחים: יא, יעצט איז עס שוין די דירה פון ר' בערל
ווייס (ה"ה הרח"ח הנגיד ר' בערל ווייס שליט"א מלום אנגלס בנו של
הרח"ח ר' משה ווייס ע"ה).

הגרי"א: כ'האב געזאגט פריער פאר'ן סאטמאר רבי'ן א
ווערטל, דער רבי ז"ל (כ"ק אדמו"ר רבי אליעזר זוסיא מסקולען ז"ל)
זאגט אין נועם אליעזר פארוואס בינדט מען די לינקע שיד
קודם, זאגט די גמרא (שבת סא.) ווייל קשירה איז ביי תפילין
אויף די לינקע זייט, לכאורה וואספארא שייכות האט דאס
ווייל מ'טוט אן תפילין אויף די לינקע האנט דארף מען אויך
צובינדן די לינקע, נאר דאס וואס מ'לייגט די תפילין אויף די
לינקע האנט איז דאך כנגד הלב מ'זאל זיך מתבונן זיין
לשעבד בזה תאוות ומהשבות לבינו, וועגן דעם ווען
מ'שטייט אויף צופרי און מ'זייט ארויס אויפ'ן וועג דארף א

מצרים, ובכות זה בלילה ההוא נדדה שנת המלך, וזכו לישועה בכות
סיפור יציאת מצרים, עכ"ד.

כמו כן ביאר מרן רבינו בזה בשערי תהילה מאמה"כ (תהלים טה. ג)
"אלהים באנוני שמענו אבותינו ספרו לנו פועל פעלת בימיהם בימי
קדם." ויל"ד כפל הלשון פועל פעלת, אבל לדרכינו י"ל אלהים באנוני
שמענו אבותינו ספרו לנו מגודל הנסים שעשית להם, ומכה זה פועל
פעל"ת בימיהם בימי קדם, כי השפעת מה שפעלת בימיהם ובימי
קדם, נמשך לפועל כן גם בימיו אלה, כי בהזכרת הנסים הללו
מתעוררים לעשות כן לנו גם בימיו, ועי"ש עוד מה שפיי בזה.

רבינו: דער בני יששכר אין אגרא דכלה מייטש דארט
דעם פסוק (דברים ז.) כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה
איכה אוכל להורישם, די יציה איז זכור תזכור את כל אשר
עשה ה' לפרעה ולכל מצרים, אזוי וועסטו אויך ניצול ווערן
ווייל דאס איז אלעם. ס'איז אין פרשת עקב.⁶

כמה עבדים ורוכבי סוסים, אבל אדם אחר שילך בדרך הזה ויצמא
למים יסתכן, על כן צוה שיכירו לו מעיין באר מים חיים, כדי שיהיו מים
מצויים לכל עובר, וכמו כן ישועת צדיקים הוא כמו מעיין הנוכח ישועה
מיד ולדורות. ולכן הקב"ה מתאוה לתפלתו, כדי שעל ידי תפלתו יפתח
הצינור והמעיין לכל מי שצריך לאותו דבר, עכ"ד.

6

ו"ל באגרא דכלה (שם): "הנה כתבו רבותינו הקדושים (עין נועם אלימלך
פ בא) צדיקי חרותנו בקבלה מבעלי רוח הקודש, כאשר יצטרך אדם
לאיזה ישועה כגון לרפואה ולהצלה ולעבור במצילות ים מבלי
משול, או יזכור כמו פיו מעיין אותן הנסים כביוצא בזה שנעשו
לצדיקי הדורות לרבים או ליחיד. וז"ש גם כן באן בסגולה הגם שלא יהיה
בידך זכות כל כך, זכור תזכור את אשר עשה ה' אלהיך לפרעה ולכל
מצרים, ובהתעוררות סיפורי הנסים כביכול יתגבר כח הסוד עליון
עליך," עי"ש בדבריו הנחמדים. [ועי"ש בימינו פנים (הוד הודר אות כ"ט) בשם
הרה"ק רבי אורי מסקולען ז"ע וי עי מש"כ בזה בעצ"ה בס"פ בא ובדברי זאל פ בא
דף ר"ט].

ובזה פ' רבינו שליט"א (פורים תשס"ד לפ"ק) המדרש (ליקוט בא רש קצא)
אכילת הפסח עמדה להן בימי המון, ואכלו את הבשר בלילה הזה (שמות
יב ה), בלילה שנדדה שנת המלך. דהנה כתב בעצמי חיים (סו"פ בא) לפרש
הטעם מה שאנו קורין לחג המצות בשם פסח, היינו כיון דהמצות אינם
זכר להגם שנעשה לישראל, רק שכן היה המעשה שלא הספיק בעקם
להחמיק, ועל כן אם קורין חג המצות, אין עוד זכר להגם כדי שעל ידי
זה ימשוך לנו גם עתה נסים הללו, לכן אנהו קורין בשם פסח והוא זכר
על שם שפסח ה' על בתי בני ישראל, ובה הזכירה יגרום לנו גם עתה
להצילנו מכל כף באויבנו. והוה ביאור הכתוב והיה כי יאמרו אליכם
בניכם מה העבודה הזאת לכם, היינו לעצמיכם, ר"ל היאך נוכל
להמשיך לנו מאותן הנסים אשר נעשו לאבותינו בימיהם ההם גם על זמן
הזה, ואמר הכתוב העצה לזה ואמרתם זבח פסח הוא לה' וגו', היינו
כמה שנאמר הנסים כפה, באותו זכירה תגרום גם היום להתעורר עלינו
הנסים בכל דור ודור, עכ"ד.

ובכן יש לומר כי בעת ההוא שעבר מרדכי וגור תענית שלשת ימים
וביטל מהם את היום טוב, ולא היה בידם לא מצה ולא מרור, מכל
מקום קיימו מצות סיפור יציאת מצרים, (דלא מסתבר לומר שמי שאין לו מצה
ומרור יפ"ש גם מצות סיפור יציאת מצרים.) ובכות זה שהיו קוראין את החג
בשם פסח, והיו עוסקין בהלכות קרבן פסח נחשב להם כאילו קיימם,
ועל ידי זכירת הנסים שנעשו או בליל יציאת מצרים, ופסח ה' על בתי
ישראל נגנפו את מצרים ואת בתנו הציל, וכו גם הם לישועה, והוה
ביאור המדרש בכות ואכלו את הבשר בלילה הזה, ולא דווקא אכילה
ממש, אלא על דרך שאמרו (משותף קי.) כל העוסק בתורת עולה כאילו
הקריב עולה, והם היו עוסקים או בהלכות הפסח ובסיפור יציאת

הגרי"א: ווען מ'האט איבער געבויט דאס הויז פונעם רבי'ן ז"ל אין וויליאמסבורג האט ער געהייסן מאכן דעם סוויטש פון בית הכסא אינדרויסן, ווייל ווען ער לעשט אױס די לעקטער האט ער אינזין אז ער טוהט דאס וועגן בל תשחית, און התורה חסה על ממונם של ישראל (יומא לט.), וועגן דעם האט ער געוואלט האבן די מחשבה אינדרויסן פון בית הכסא, יעדער ריר איז געווען בכל דרכיך דעהו. האדמו"ר מסקולען סיפר לרבינו מעבודתו חק של אביו ז"ל קודם האכילה איך שדחה מכוון בהם לעבודתו ית"ש

ונפרד רבינו ממנו לשלום ברוב ידידות
 וב"ק האדמו"ר מסקולען ליהו את רבינו
 וברכנו בכרכת יי"ש"ב

מענטש זיך דערמאנען, ער בינדט צו די לינקע שיד קודם, פארוואס עפעס די לינקע, כדי ער זאל זיך שוין דערמאנען דעם לשעבד תאוות ומחשבות לבינו פון די תפילין – ווען כ'האב אמאל אין א דרשה נאכגעזאגט דעם ווארט פונעם רבי'ן, האב איך געזאגט, הלואי זאלן אויב ביים תפילין לייגן אזוי אינזין האבן, וואס דער רבי האט אינזין געהאט ביים צובינדן די שיד...
האדמו"ר מסקולען: דער טאטע ז"ל איז געווען ביי יעדע זאך בכל דרכיך דעהו (משלי ג, 1) [וכתב בשו"ע (ארי"ה ס' רל"א)] וכל בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוון להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך כדכתיב בכל דרכיך דעהו ואמרו חכמים כל מעשיך יהיו לשם שמים וכו' עיי"ש בלשונו המהור"ן.

יום ה' פרשת ויצא תש"ע לפ"ק

ביקור הגה"צ רבי אלימלך סג"ל לאווי שליט"א

אבד"ק טאהש

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית וואל יע"א

אב"ד טאהש: בזעם תצעד ארץ (הבקוקג, יב).

ווען דער טאטע האט געעפנט דאס שמעטל (קרית טאהש יע"א) האט ער אזוי געמוזט, ער פלעג צו זאגן אז אם שלש אלה לא יעשה לה איז ויצאה חנם, ס'איז גארנישט געמוזט...

רבינו: מוקה איז דאך דער יסוד פון קדושתן של ישראל, צדיקים האבן מודקדק געווען ס'זאל זיין לויט אלע דעות, מ'האט מחמיר געווען ביי דעם מער ווי ביי אנדערע זאכן. אויך אויף מידי דאכילה האבן צדיקים שטארק מודקדק

רבינו שאל בשלום אביו כ"ק האדמו"ר מטאהש שליט"א

אב"ד טאהש: קודם וויל איך אפגעבן א הכרת הטוב, איך בין דא געווען פאר א יאר צוריק, האט מיך דער רבי געשיקט צו די בית השחיטה, און איך בין זייער נתפעל געווארן.

רבינו: דעמאלטס איז עס נאך געווען קליין, יעצט איז עס אסאך בעסער און נאך שענער, איך וויל איך מוכד זיין אז איר זאלט יעצט אויך גיין באזוכן.

אב"ד טאהש: דער טאטע דערציילט פונעם בעש"ט חק אז ס'איז ידוע די מעשה, אז די תלמידים האבן אמאל געשמועסט צוזאמען וואס איז די וויכטיגסטע זאך וואס מ'דארף טוהן אין א שטאט, איינער האט געהאלטן זכיהו, אז מ'דארף זעהן אז דער שוחט זאל זיין ערליך...

רבינו: און איינער האט געהאלטן עירובין...

אב"ד טאהש: יא, און איינער האט געהאלטן די מוקה.
רבינו: בזע"ם [זעם ראשי תיבות ז'כיהו ע'ירובין מ'וקה].⁷

העקריי שראש ומנהיג הדור צריך להשגיח עליו, יש מהם אמרו שהעיקר הוא להשגיח על הוביחה שיהיה השו"ב ירא שמים, וכן בכל שאר ענינים השייכים ליה, כי ח"ו מאכלות אסורים מטמטמים את הלב, ויש אמרו עירובין הוא העיקר כי הלכות שבת סדרים התלויים בשערה (תני"ג י.) והאיסור המור מאור, ויש אמרו מוקה היא העיקר להשגיח שהמקוה תהיה כשרה בלי שום חשש, כי אם יסוד בנין האדם הוא ח"ו בלי כשרות קשה לו מאוד להתגבר על הרע ר"ל, ואחר זה אמר להם מרן הריב"ש ז"ל בזה הלשון, תיתי לי כי בעת הזאת פלפלו גם כן במתיבתא דרקיע איזה מהם עיקר ואמרו כמור וכמור, והסימן הוא במקרא (הבקוקג ג) בזע"ם תצעד ארץ, ראשי תיבות זכיהו עירובין מוקה, כל אלה הם יסוד הארץ. [ברכת אברהם פ' ואתחנן, וכו"ב בבית אהרן בליקוטים בשם בנו מהר"א ז"ל].

עי' בספ"ק בעל שם טוב על התורה (פרשת תרו) וז"ל: שמעתי שתלמידי הריב"ש ז"ל היו יושבים ביהד ומתווכחים איזהו הדבר

זאגט ער פאר משה רבינו זאג זיי אז אויך גיי רעדן מיט זיי וועגן דעם זאלן זיי האבן א הייליג מויל, וועגן דעם שטייט לאמור אליהם, און נאכדעם דבר אל בני ישראל, זאג זיי וואס מ'מאר נישט עסן.¹⁰

רבינו: דער מדרש זאגט דארט אויך (ויקרא פי"ג ט"ז) אז ווער ס'איז נזהר פון מאכלות אסורות וועט זוכה זיין צו עסן ביי די סעודה לעתיד לבוא.

די גמרא זאגט דאך (ברכות כט.) אז יוחנן כהן גדול האט משמש געווען ככהונה גדולה אכציג יאר און צום סוף איז ער געווארן א צדוקי, זאגט דער אר"י הק' (ספר הגלגלים פרק נ"ח) אז ס'איז געקומען דורך דעם וואס ער איז נכשל געווארן מיט א מאכל.

אזוי ווי מ'זאגט נאך פונעם שינאווער רב צו מייטשן 'הוא אשר דבר לעם כגולתו שמור לקדשו מבואו ועד צאתו' (הרוז מהומר כל מקדש), דבר איז א לשון פון א מנהיג, אזוי ווי רש"י זאגט (פ' וילך) דבר אחד לדור, דאס מיינט, הוא אשר 'דבר ווער איז ראוי צו זיין א מנהיג ישראל, ווער ס'איז 'שמור לקדשו מבואו ועד צאתו', פון ווען מ'קומט אויף דעם עולם ביז ווען מ'גיט.

הרב מטאחש הזכיר שבא לרגל מסיבה להחזקת הת"ת

בקריית טאחש

וביקוש ברכת רבינו

רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין מיט הצלחה רבה מיט אלעם גוטן.

גוט שבת, א לוסטיגן שבת

וליווה בשלום

10

וכוה פירש מרן רבינו שליט"א (פ' שמיני תשס"ב - בדרשה לפני קריה"ת) אמרינו בתפילת שחרית 'הוא יפתח לבנו בתורתו', כי הפה נרמז במפתח שהוא מפתח הלב, כי בוכות שנשמור מפתח הפה המסורה בידינו להשתמש בו בעת הצורך לסוגרו ולפתחו, יפתח ה' את לבנו בתורת', היינו ללמוד תורה מפיו ית' לעתיד לבוא.

געווען,⁸ ס'שטייט דאך אז מאכלות אסורות איז מטמטם את הלב (וימא לט).⁹

אב"ד טאחש: ס'איז באקאנט דאס ווארט פונעם הייליגן בארדיטשובער - דער רבי האט געזאגט אז מאכלות אסורות איז מטמטם דעם לב - ס'שטייט אין פרשת שמיני וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם, דבר אל בני ישראל, האט דער הייליגער בארדיטשובער געפרעגט פארוואס דארף שטיין נאכאמאל דבר אל בני ישראל, ס'שטייט שוין פארדעם לאמר אליהם, נאר מ'טרעפט אז ווען בתיא פרעה'ס טאכטער האט ארויס גענומען משה רבינו פון וואסער, האט זי איהם געוואלט געבן צו זייגן, און זי האט נישט געקענט, ווייל א מויל וואס גייט מקבל זיין די תורה קען נישט עסן פון זיי, זאגט דער הייליגער בארדיטשובער לאמר אליהם מיינט אזוי, ווען משיח וועט קומען וועט דאך דער אויבערשטער רעדן מיט כלל ישראל,

8

ידוע דברי התוס' (שבת י"א) שמה שאמרו חז"ל שאין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים, היינו דוקא במידי דאכילה שהמור ביותר.

9

מן הראוי להעתיק מ"שכ" בדגל מהנה אפרים (פ' עקב) וז"ל: שמעתי מאנא"ז וללה"ה על מדינה אחת ששאלו במכתב להרמב"ם ז"ל על תחיית המתים לומר להם מן התורה ומה שדרשו חז"ל בגמרא מן הפסוקים אמרו שיש לדורשם באופן אחר ולא רצה להשיבם הוא בעצמו דבר אך אמר לתלמידיו ר' שמואל אבן תבון שהוא ישיבם, וזה תוכן דבריו בקיצור נמרץ על פי חכמת הטבע כי מכל מיני מאכל ומשקה נעשה דם ומזהים יורד אל הכבד ומזהכד עולה הבריות אל הלב ומזהלב יורד המובחר והדק אל המוח ושם שורה השכל החיות של האדם ומי ששומר עצמו ממאכלות המותרות והאסור הטמא נעשו דמיו צלולין וטהורים ויש לו לב כהור והמוח והחיות שלו נעשה חיות טהורות... וכן להיפוך ה"ו נעשה בנין אב שכל עכור ומעופש בדעות זרות החיות שלו נעשה בחינת מות והיא אבי אבות הטומאה לכולם ורמ"ה אבריו נטמאים... לכן התנאים והאמוראים הם שמרו נפשם שלא יתאלו כפת בג המלך הוקן וביין משתיו ולכן האירו אור שכלם והיה שורה עליהם רוח הקודש לפרש כל מאמר סתום בדת התורה הקדושה כי שרתה עליהם כח אלוה אשר הוא ואורייתא מולא חד ואור נשמרתם גם כן הוא חוט המשולש אשר לא ינתק לעולם ולעולמי עולמים אבל אנשים הללו בודאי טמאים ונטמאו דמום ונפשם לבם ומוח שלהם נטמטם במאכלות האסורות והטמאים ולכך החיות שלהם נוטה למינות ואפיקורסות ולא יוכלו לקבל מתיקות נופת צוף דברי מאמרנו המנוים על פי שכל אלקי עולם ומלך עליון והואיל והעיון פניהם ויצאו לחוץ פתאום יבא עליהם הכזרות וכרות יכרתו אותם וכל אשר להם וכך עלתה להם כי לא היו מיום מועטים עד אשר בא עליהם מלך גדול והרג אותם וביזו כל אשר להם עד כאן תוכן דבריו.

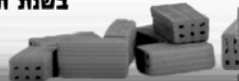
די היסטאריע

איבער די התייסדות פונעם קופת רבי מאיר בעל הנס

ט

און די גרינדונג פונעם כולל מיסודם של רבותינו הקדושים זצוק"ל לבית סיגוט-סאטמאר בשנת תרס"ד

אין קורצן פון פריער:

אין די יארן פון תק"ל ווען ס'האט זיך צופלאקערט די מחלוקת אנטקעגן די כת החסידים און זייער בלוט איז געווארן ווי הפקר רח"ל, האבן א גרויסע גרופע פון חסידים באשלאסן ארויפצוגיין צוזאמען קיין ארץ ישראל ברוב עם וואו זיי זאלן קענען דינען דעם באשעפער מיט א רוהיגקייט און מיט הרחבת הדעת.

די קבוצה האבן זיך געציילט מער פון דריי הונדערט נפשות, אין שפיץ פון הרה"ק רבי מענדל'ע וויטעווסקער זצ"ל און הרה"ק רבי אברהם קאליסק'ער זצ"ל, און נאך פון די אריות שבחבורה, און זיי האבן זיך געוואנדן צום טייך דניעפר כדי אנצוקומען קיין קושטא און פון דארט קיין ארה"ק זיך צו באזעצן דארטן לחונן את עפרה.

און יעצט ליינט ווייטער:

אויפן וועג קיין ארץ ישראל

רוקח פון אמסטארדאם אויך קיין אר"י, און די שיף האט זיך שיעור נישט צובראכן פון די ברויזנדע כוואליעס און שטורעמישע ווינטן, דאס קליינע שיפל האט זיך געווארפן אהין און צוריק, און די שיף האט זיך שוין ממש געהאלטן ביים דערטרענקען אינעם גרויסן ים, די פחד און אימה איז געווען געפערליך.

ס'איז דאן געווען ראש השנה אינדערפרי און אזויווי רבי אלעזר האט זיך גענומען בלאזן מיטן שופר צו מקיים זיין די מצות היום, האבן זיך פלוצלינג די גלי הים בארוהיגט פון זייער שטורעם און זיי זענען אנגעקומען בשלום.

זייענדיג אין שטאט אינסטאנבול אין קושטא האט פאסירט א וואונדערליכע זאך, רבי מענדל'ע וויטעווסק'ער זצ"ל וועלכער איז געווען דער מנהיג פון די קבוצה איז געגאנגען צום בארטן פונעם ים אויסצוואלן א שיף מיט וועלכע זיי וועלן ווייטער פארזעצן זייער ריזע קיין אר"י, און צו זייער גרויסער וואונדער האט ער אויסגעקליבן א ספעציעלע קליינע שיף, א אלטע, דערמיט ווייטער צו רייזן קיין ארה"ק.

אינמיטן וועג האט דער שיף'ס קאפיטאן פארציילט אז מיט דרייסיג יאר צוריק איז געפארן מיט אט די שיף הרה"ק רבי אלעזר רוקח ז"ל בעל מעשה

פון דארט האבן זיי זיך געוואנדן קיין עיה"ק צפת אין גליל, אין ירושלים האט מען דעמאלטס זיך נישט געקענט באזעצן צוליב די שנאה און די רדיפות פון די אראבישע שכנים וואס די אלט שטאט איז געווען אונטער זייער האנט, דאן האט די אראבער אויך חרוב געמאכט די אלטע ביהמ"ד "רבי יהודה החסיד" פון ירושלים צוליב די חובות און די ריבית וואס די אידן האבן נישט באצאלט [ווי מיר האבן שוין דערמאנט אינעם פריערדיגן מאמר].

נאך א סיבה איז געווען פארוואס זיי האבן זיך געוואלט באזעצן אין די שטאט צפת דייקא, כדי צו זיין סמוך ונראה צו די קברי הצדיקים הקדושים וועלכע ליגן אין גליל און זיך צו קענען משתטח זיין אויף זייער הייליגע ציונים, און אין ליכט פון די אויבנדערמאנטע סיבות האבן זיי זיך טאקע באזעצט אינעם אלט שטאט פון צפת.

ווען די בני החבורה האבן געהערט די מעשה פונעם שי"פ'ס קאפיטאן האבן זיי שוין פארשטאנען פארוואס רבי מענדל'ע האט אויסגעקליבן דייקא דעם שיפל צו רייזן דערמיט קיין אר"י.

איינס פון די הויפט פון די הצלחות וואס האט באגלייט אט די נסיעה און די דעמאלסדיגן ישוב אין אר"י מער ווי אלע פריעריגע נסיעות, איז געווען דאס אז די בני חו"ל האבן אצינד מער געזארגט איבער דאס שיקן די תמיכה מיט א ברייטע האנט, און באלד ווען זיי זענען זיך נאר געגאנגען געזעגענען פון די גדולי הדור האט מען מיטגעשיקט מיט זיי זעלבסט א גרויסע סומע געלט אויף די הצלחה פון די נסיעה און די ישוב אין אר"י.

די נסיעה האט געדויערט משך א האלבע יאר ביז ווילאנג זיי האבן ענדליך זוכה געווען אינעם טאג ה' אלול תקל"ז אצוקומען צום בארטן פון די שטאט עכו אין אר"י.

אין די שטאט צפת

באזעצן אין די שטאט צפת און מ'האט באשטימט פאר זיי באזונדערע שטחים אין שטאט צו קענען בויען דארט דירות און וואוינען מיט א רוהיגקייט, לערנען תורה און דינען דעם באשעפער מיט הרחבה.

די שטאט צפת איז אין יענע צייט געווען אויסגעליידיגט פון איהרע איינוואוינער צוליב דעם שווערן ערד-ציטערניש וואס איז געשעהן דארט אין יאר תק"כ, און אויך צוליב די מרידה פון די ארטיגע אראבער אקעגן דעם סולטאן 'ד'האר אל עמר' וועלכער האט זייער שטארק אויסגעפייניגט די איינוואוינער פון גליל, אבער למעשה, האט זיך פונקט אין יענע יארן געטוישט די שלטון, און דער סולטאן האט געוואלט צוריק באנייען און איבער בויען דעם ישוב אין צפת, און ער האט גענומען אלס זיין פריוואטער יועץ דעם באקאנטן שתדלן רבי חיים פרחי ז"ל פון די חשובי קהל עדת הספרדים, אזוי ארום האט מען אויפגענומען אט די גרופע מיט א פריינדליכקייט און מ'האט זיי ערלויבט זיך צו

די תמיכה פון חו"ל

פשוט צו בויען דירות און ערלעדיגן א ישוב פון דאסניי, ווייל דאס קאסט אפ שווערע פלאג און מיה און אסאך

ווען מ'האט אבער אנגעהויבן צו האנדלען הלכה למעשה האט זיך אויסגעשטעלט אז ס'איז נישט אזוי

בריוון און המלצות פון די גדולי און מנהיגי הקבוצה אין אר"י צו ערוועקן די הערצער פון אהב"י שבגולה, צום ערשט איז ער געפאןן צו די שטאט קושטא אין טערקיי און ער האט זייער שטארק מצליח געווען מיט זיין ארבעט, די נדיבים האבן זיך ווארעם אנגערופן וואסנדיג און שעצנדיג די געוואלדיגע זכיה וואס זיי האבן דערמיט וואס זיי העלפן אהב"י יושבי ארה"ק, אזוי אויך איז געליגן דארט אין קושטא שוין א לאנגע צייט א גרויסע סומע געלט וואס מ'האט געהאט מנדב געווען פאר די עניי צפת און ס'איז געווען אזוי ווי ממון שאין להם תובעים [לכאורה צוליב דעם וואס ס'איז געווען אויסגעליידיגט דאס ישוב אין צפת עטליכע יאר ווי מיר האבן פריער דערמאנט], און יעצט האבן די אידן דארט עס אהין געגעבן פאר איהם בחפץ לב.

אזוי אויך איז ער געפארן צו די גדולי תלמידי הבעש"ט הק' הרה"ק רבי פנחס קאריצ'ער און הרה"ק רבי נחום טשערנאביל'ער זצ"ל און אלע האבן איהם

שטארק ארויסגעהאלפן מיט א ברייטע האנט לטובת דעם ישוב אין ארה"ק.

אינמיטן זיין נסיעה האט ר' ישראל פלוצלינג אויסגעהויעכט זיין נשמה און איז נסתלק געווארן לגנזי מרומים, ער איז באערדיגט געווארן אין שטאט פאסטוב נעבן דעם ציון פון הרה"ק רבי אברהם המלאך דער זוהן פונעם מעזריטש'ער מגיד זצ"ל

געלט, אזוי אויך דאס יקות פון די צרכי המזון איז דאן געווען זייער גרויס - צוליב די מכת ארבה וואס איז געווען אין אר"י א שטיק צייט בעפאר - און ס'האט אפגעקאסט נאר דאס עסן אליין א געוואלד מיט געלט, און באין ברירה האבן זיי זיך געמוזט ווענדן צו זייערע ברודער אין חו"ל נאך הילף.

די מנהיגים פון די קבוצה הרה"ק רבי מענדעלע וויטעווסק'ער און הרה"ק רבי אברהם קאליסק'ער ז"ל האבן אויסגעוועלט אלס שד"ר הרה"ק רבי ישראל מפלוצק ז"ל וועלכער איז געווען א תלמיד חכם עצום און האט אויך געהאט א גוטן שפראך אין מויל און איז געווען א איש המעשה, דעריבער האט מען ארויפגעלייגט אויף איהם אט דעם הייליגן שליחות ארויסצוגיין קיין חו"ל צו אנווארעמען די הערצער פון אהב"י די נדיבים בעם פון חו"ל.

אין יאר תקל"ח האט ר' ישראל אנגעהויבן זיין נסיעה מ'האט מיטגעשיקט מיט איהם פארשידענע

די חסידים אין טבריא

דעריבער האבן זיי געמאכט א יד אחת מיט די ספרדים צו דערביטערן די יארן פאר די חסידים אויף יעדן טריט און שריט און זיי האבן נישט געקענט לעבן צוזאמען, בנוסף צו די אלע זאכן האבן זיך אויך מצטרף געווען צו זיי עטליכע משפחות פון ארימעלייט און דערביטערטע מענטשן וואס האט זיי געשטערט די ישוב און די מטרה פון די חסידים.

דאן האבן די גדולי ומנהיגי החברייא באשלאסן זיך אריבער צו ציהען קיין טבריה וואס איז נעבן צפת, און הרה"ק רבי מענדעלע וויטעווסק'ער איז טאקע

למעשה האט נישט לאנג געדויערט זייער מנוחת הנפש דארט אין צפת, פון איין זייט איז געווען דארט שוין פון בעפאר א קליינע קהילה פון די קהילת הספרדים וואס די גאנצע נייע אנטוויקלונג און נייע ישוב פון די חסידים און זייער אנהייבן צו פארן קיין חו"ל נאך געלט האט זיי מקפח געווען פון זייערע תמיכות און זייער מעמד אין שטאט, אזוי אויך איז געווען דארט א קליינע קבוצה פון די "מתנגדים" וואס עס איז אנגעקומען צו זייערע אויערן די מלחמת חרמה וואס מ'האט אויסגערופן אין חו"ל אנטקעגן די כת החסידים,

דאס ביהמ"ד פון רבי חיים אבולעפיא אין טבריא

אריבער קיין טבריה מיט א גרויסער טייל פון די בני החבורה, און רבי אברהם קאליסק'ער איז געבליבן וואוינען אין צפת נאך א שטיק צייט, און שפעטער איז ער אויך נאכגעקומען און ער האט זיך אויך מצטרף געווען צום נייעם ישוב אין די שטאט טבריה. טבריה איז דאן געווען אזויווי די גאנצע גליל, קליינע קבוצות פון די קהילות הספרדים און אסאך ישובים וואס זענען געווען אויסגעליידיגט פון איינוואוינער, מיט דרייסיג-פערציג יאר בעפאר האט געוואוינט דארט הרה"ק רבי חיים אבולעפיא וועמען מ'האט גערופן מיטן טיטל "בונה טבריה", און צוזאמען מיט נאך צענדליגע יונגעלייט האט מען אנגעהויבן צו ארויף ארבעטן און אויפבויען פון דאסניי דער ישוב צו בויען נייע דירות וכו'.

די ממשלה האט צוגעקוקט מיט א גוט אויג נאך די אנטוויקלונג פונעם נייעם ישוב און האט זיי כסדר ארויסגעהאלפן מיט וואס ס'איז נאר געווען מעגליך, און דאס איז אנגעגאנגען ביז דעם פלוצמ'דיגן פטירה פון רבי חיים אבולעפיא אין יאר תק"ד וואס דעמאלטס האט

זיך אפגעשטעלט מער ווייניגער דער ישוב. און יעצט אין יאר תקמ"א איז ווידער אמאל באנייט געווארן דער ישוב אין טבריא ווען אט די קבוצה חסידים איז ארויפגעקומען און זיך דארט באזעצט, ס'איז געווען א קבוצה פון עובדי ה' יונגעלייט בני עליה, און זיי האבן קובע געווען א באזונדערן ביהמ"ד און א מקוה (לעצטנס האט מען געטראפן דארט אט דעם אור-אלטן מקוה און דעם ביהמ"ד פון רבי מענדל'ע וויטעווסק'ער - זעה בייגעלייגט א בילד דערפון), אין יענע תקופה האבן זיי געלעבט ממש ווי אין א גן עדן התחתון, טבריה של

מעלה, אלעס וואס האט זיי געפעלט האבן די בני חו"ל זיי צוגעשטעלט, די בני חו"ל האבן אמת'דיג געזארגט פאר אלע זייערע געברויכן מיט א ספעציעלע איבערגעגעבנקייט, און אזוי האבן זיי געדינט דעם באשעפער און זענען נתעלה געווארן אין רוחניות ביתר שאת וביתר עוז.

דעם אור-אלטן ביהמ"ד פון רבי מענדל'ע וויטעווסק'ער אין טבריא
עס ווערט געזעהן א קבוצה יונגעלייט פון קרית יואל באזוכנדיג אין דעם ביהמ"ד

איבער דאס התייסדות פון די כוללים "רייסין" און "וואהלץ"

ליינט אי"ה די קומענדיגע וואך

דרשת התחזקת היסודות-והתייסדות הקרנות

לטובת צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל עצי חיים

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אצל מעמד דינער הראשונה, מוצש"ק פרשת תרומה העעל"ט

דאס איז קעגן דעם פסוק שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, וואס האט אויך זעקס ווערטער. דער צווייטער פסוק כל הדברים אשר דבר ה' נעשה ונשמע, דאס איז קעגן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אזוי קומט עס אויס.

דאס אז אידן האבן געזאגט "נעשה ונשמע" דאס שטייט דאך ערשט אין צווייטן פסוק. אין ערשטן פסוק האבן זיי געזאגט נאר נעשה. איז ווען אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, מיד אמר הקב"ה האט דער אויבערשטער געזאגט ויקחו לי תרומה, זאגט רש"י גלייך "לי לשמי" אז דאס איז מכוון קעגן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. זאגט דער מדרש "זה שאמר הכתוב שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" וואס דאס איז דער ערשטער פסוק וואס זיי האבן געזאגט "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה" דאס איז קעגן שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. דער צווייטער פסוק וואס אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, דארט האבן זיי נישט געזאגט הדברים, און עס האט אויך זעקס ווערטער, האט דער אויבערשטער געזאגט ויקחו לי תרומה, דאס איז לי לשמי קעגן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. דאס האבן איך געקלערט אזוי דעם שבת.

ווען מען געט פאר השי"ת נעמט מען

אבער ווידער קען זיין. די גמרא אין מסכת קידושין הייבט זיך אן "האשה נקנית בשלשה דרכים" אויף דריי אופנים ווערט א אשה נקנית, בכסף בשטר ובביאה. הייבט אן די גמרא "בכסף מנלן" פון וואו ווייסן מיר אז א אשה ווערט נקנה בכסף? זאגט די גמרא מען לערנט ארויס "קיחה קיחה משדה עפרון". מען לערנט ארויס א גזירה שוה.

כ'האב געקלערט אזוי. אויף ויקחו לי תרומה זאגט רש"י לי לשמי. דער פעטער ז"ל אין דברי יואל ברענגט א מדרש, דער טאטע ז"ל ברענגט עס אויך צו אין ברוך משה "זה שאמר הכתוב שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". האבן איך געקלערט אן אינטרעסאנטן געדאנק.

עס איז דא א פסוק סוף פרשת משפטים ביי די פרשה פון מתן תורה. עס שטייט אין פסוק, משה רבינו איז געקומען, ער האט געזאגט פאר כלל ישראל וואס דער אויבערשטער האט געזאגט "ויען כל העם קול אחד, ויאמרו" זיי האבן געזאגט אזוי "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה" אלע ווערטער וואס דער אויבערשטער האט געזאגט "נעשה" וועלן מיר טון. אזוי שטייט איינמאל אין פסוק, פסוק ג'. נאכדעם שטייט ווייטער "ויקח את ספר הברית ויקרא באזני העם, ויאמרו" האבן זיי ווידער געזאגט "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" דא האבן זיי שוין געזאגט נעשה ונשמע.

איז דא אן אינטרעסאנטע בעל הטורים. דער בעל הטורים זאגט אזוי "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה" דער ערשטער פסוק, איז זעקס ווערטער. דער צווייטער פסוק איז אויך זעקס ווערטער "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" דא איז אויסגעלאזט דאס ווארט "הדברים" און זיי האבן שוין געזאגט "נשמע". זאגט דער בעל הטורים אזוי. אינעם ערשטן פסוק איז דא ו' תיבות און אינעם צווייטן פסוק איז אויך דא ו' תיבות, צוזאמען איז דאס **ציוועלף**, דאס איז קעגן די י"ב שבטים. די צוועלף שבטים האבן געזאגט פאר יעקב אבינו "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" האט יעקב זיי גענטפערט "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" וואס ביידע פסוקים האבן אויך זעקס ווערטער. אזוי זאגט דער בעל הטורים.

קומט אויס אזוי. דער ערשטער פסוק פון כל הדברים אשר דבר ה' נעשה, דאס איז זעקס ווערטער,

מיוזעל מיר הערן תורה שבעל פה. ווען אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע האבן זיי דאך מקבל געווען סיי תורה שבכתב און סיי תורה שבעל פה. תורה שבעל פה איז קידושי כסף, האבן זיי מקבל געווען דאס ענין פון קידושי כסף. האבן זיי דאך מקבל געווען דאס ענין פון קידושי כסף, מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, אז מען זאל געבן, און ער האט געזאגט דעם לשון ויקחו, פארוואס? ווייל אז מען וועט געבן וועט מען דאך נעמען, ממילא אז מען וועט נעמען איז כלל ישראל נתקדש געווארן צו השי"ת. פאר דעם האט דער אויבערשטער נישט געוואלט זאגן ויקחו לי תרומה, ווייל עס איז דאך נאכנישט דא קיין תורה שבעל פה, מ'האט זיך נאכנישט מקבל געווען תורה שבעל פה, אבער ווען כלל ישראל האט מקבל געווען הן תורה שבכתב און הן תורה שבעל פה, איז דאך דא אזא זאך ווי קידושי כסף, האט דער אויבערשטער געזאגט ויקחו לי תרומה, מ'זאל מיר געבן און מיט דעם וועל איך נעמען, איז ממילא ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, און כביכול קודשא בריך הוא האט חתונה געהאט מיט כלל ישראל מיט חופה וקידושין.

ויקחו, ווען מען געט פארן אויבערשטן נעמט מען. און דאס שטייט אין חסידישע ספרים, עס שטייט "ונתנו איש כופר נפשו" אין פרשת כי תשא. דאס ווארט "ונתנו" ליינט זיך אהין און צוריק. אויף צוריק איז עס אויך ונתנו. ווייל ווען מען געט פארן אויבערשטן איז עס א צוויי-פאכיגע נתינה, ונתנו, עס איז א צוויי-פאכיגע תרומה, עס גייט אויף צוריק אויך, מען נעמט דערמיט. ווען מען געט פארן אויבערשטן נעמט מען א פולע האנט, מען נעמט סאך מער ווי מען געט. דאס וואס דער אויבערשטער געט, געט ער מיט א ברייטע האנט, מיט א יד רחבה, סאך מער ווי א בשר ודם קען געבן.

צדקת רבי מאיר בעל הנס

מיר זענען זיך צוזאמגעקומען איצט מוצאי שבת פאר "צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל עצי חיים" אין בני

קומט אויס אזוי "כי יקח איש אשה ובעלה" וואס פון דארט לערנט מען ארויס קידושי ביאה, דאס שטייט ארויס אין פסוק. קידושי כסף שטייט נישט אין פסוק. קידושי כסף לערנט מען ארויס פון א גזירה שוה. קידושי ביאה איז תורה שבכתב. קידושי כסף דאס לערנט מען ארויס פון א גזירה שוה וואס איז פון די "ג מדות שהתורה נדרשת בהם, דאס איז תורה שבעל פה.

דער אלשיך הק' איז באקאנט, ער פרעגט, פארוואס עפעס שטייט "ויקחו לי תרומה" עס וואלט געדארפט שטיין "ויתנו לי תרומה" מען זאל געבן. פארוואס שטייט ויקחו. זאגט דער אלשיך, ווייל די גמרא זאגט ביי קידושין, דארף דער מאן געבן די קידושין. ווען א אשה געט די קידושין פארן מאן, איז זי נישט מקודשת. עס דארף זיין "כי יקח איש אשה" דער מאן דארף געבן. זאגט די גמרא, ביי אן אדם חשוב, אויב איז ער אן אדם חשוב און זי האט געגעבן פארן מאן איז זי יא מקודשת, פארוואס? ווייל אז מען געט פאר אן אדם חשוב, איז דער נותן האט א געוואלדיגע הנאה פון דעם מקבל, און מיט די הנאה ווערט זי מקודש.

וועגן דעם שטייט ויקחו לי תרומה, באמת האט מען געגעבן, ויקחו איז אבער טיישט נעמען, ווייל אז מען געט פאר השי"ת, מען געט פארן אויבערשטן, מי לנו גדול אן אדם חשוב, איז אזוי ווי מען האט גענומען.

דער זיידע ז"ל זאגט, דער אויבערשטער האט מקדש געווען כלל ישראל, טראכט ער אריין, מיט וואס האט ער מקדש געווען. ער וויל זאגן מיט בית הים, צו מיטן רכוש מצרים וואס דאס איז א קידושי כסף. לויט דעם קען זיין אז ווען אידן האבן "געגעבן" צום משכן, איז דאס געווען אזא מין הנאה ביי כלל ישראל, מ'האט די זכי' צו געבן, אז כאילו מ'זאלט ווען "גענומען". איז באותו שעה איז כלל ישראל מקודש געווארן. ווען זיי האבן געגעבן געלט צום משכן, דעמאלט זענען זיי נתקדש געווארן, כנסת ישראל כלה קרואה בנעימה, איז כנסת ישראל מקודש געווארן צו הקב"ה כביכול.

דער של"ה זאגט, נעשה ונשמע, וואס איז נעשה און וואס איז נשמע. זאגט דער של"ה, נעשה דאס איז תורה שבכתב, נשמע, מ'הערט, וואס הערט מען?

"איין" רבי מאיר בעל הנס פושקע

אין דער אלטער היים איז נישט געווען קיין שום פושקע, נאר די רבי מאיר בעל הנס פושקע. די פושקע איז געווען אין ביהמ"ד און די פושקע איז געווען אינדערהיים. איין פושקע איז געווען. ס'האט נישט עקזעסטירט קיין צווייטע פושקע, נאר די רבי מאיר בעל הנס פושקע. דאס האט מען אנגערופן א "שקל הקודש" מ'האט דאס געהאלטן פאר הייליג, און דאס האט מען געשיקט קיין ארה"ק. אידן וואס וואוינען אין ארץ ישראל, זענען געזעסן על התורה ועל העבודה, און אידן אין חו"ל האבן דאס געהאלטן פאר א זכי אז מען קען האבן א קשר צו ארץ ישראל. די תפלות וואס ווערן נתקבל גייט דאך דורך ארץ ישראל. אזוי איז דאס געווען ביי אלע צדיקים אן עסק צו שיקן געלט קיין ארץ ישראל, אויסצוהאלטן די ארץ ישראל אידן.

דער טאטע ז"ל האט געמאכט דעם כולל עצי חיים, ווי איך האבן פריער דערמאנט, ער האט דאס אויפגעפרישט, און עס איז אים געווען זייער נאנט צום הארץ. ער האט גענומען - איך זעה ר' אורי שווארץ איז דא וויל איך אים דערמאנען לשבח, ער איז געווען דער שליח, וואס דער טאטע האט אים געזאגט, איך נעם ד'ך פאר א שותף, און אזוי האט ער דאס געפירט, עס איז נאך געווען קלענער דעמאלט.

אבער זייט דעמאלט איז דאס שטארק צעוואקסן, ווייל ב"ה דער שיכון געט ארויס גוטע פירות פון די ישיבה, ממילא אז ס'איז דא בחורים איז דא כולל אינגעלייט, ס'איז שטארק צוגעוואקסן אין די לעצטע יארן, און עס איז אויסגעוואקסן א שיינער כולל לשם ולתפארת.

אין דעם כולל לערנען אונזערע ברודערס, אנשי שלומינו. אמת ס'איז דא כוללים אין ארץ ישראל, און עס איז דא גרויסע כוללים מיט גרויס פאפראגאנדעס, דרייען איבער א שטאט. איך גיי נישט קאנקערירן מיט זיי, איך קען נאר רעדן צו אנשי שלומינו, צו זאגן "דאס איז אונזער כולל" אונזער כולל וואו עס לערנען אנשי

ברק. איך בין נישט געווען דא די גאנצע צייט, עס זענען געווען רעדנערס שוין דא, כ'האב נישט געהערט וואס יעדער האט גערעדט, אבער איך שטעל מיך פאר וואס מ'האט ארויסגעברענגט דא.

דער טאטע ז"ל האט מחדש געווען דעם כולל עצי חיים בחיים חיותו. ער האט דאס געפילט פאר א הייליגע זאך, ווייל ער האט געוואוסט און געדענקט פון דערהיים ווי דער זיידע (מורן העצי חיים) ז"ל האט זיך געפלאגט מיט דעם ביו ער האט דאס אויפגעשטעלט. דאס איז נישט געגאנגען אזוי פשוט. דער זיידע ז"ל דער קדושת יום טוב האט אים אנגעזאגט פארן הסתלקות, ער האט געפילט פאר אזוי וויכטיג, אז דאס איז געווען איינס פון די זאכן וואס ער האט אנגעזאגט, אז מען זאל מאכן א כולל אין ארץ ישראל פאר אנשי שלומינו.

דער זיידע (העצי חיים) ז"ל איז אלט געווען פיר און צוואנציג יאר ווען ער האט איבערגענומען דאס רבנות אין תרס"ד. ער האט אנגעהויבן צו טון פעולות, און ס'איז נישט געגאנגען אזוי גרינג. מ'האט נישט געקענט אזוי לייכט מאכן א כולל. עס איז נישט אזוי ווי היינט, יעדער באשליסט מען מאכט א כולל. ס'איז געווען א טענות חזקה, און עס איז געווארן זייער פארפלאנטערט. ער איז געווען א אינגערמאן ווען ער האט אנגעהויבן דאס אויפצושטעלן. ס'איז געווען א דין תורה ביים ערוגת הבורשם, א לאנגע היסטאריע וואס דאס האט זיך אפגעשפילט א פאר יאר. ס'האט אים פארשאפט אסאך עגמת נפש, אבער ער האט דאס גענומען ערענסט, ווייל זיין פאטער, דער זיידע ז"ל דער קדושת יום טוב האט אים אנגעזאגט אז ער זאל זען דאס צו מאכן. האט ער זיך אריינגעווארפן אין דעם, און ס'איז אים געגאנגען אין לעבן, און ער האט דאס באוויזן, ער האט דאס אויפגעשטעלט.

ער האט געשיקט געלט קיין ארץ ישראל. איך האב א פאר אינטרעסאנטע בריוון פון יעדע דריי חדשים וואס ער האט געשיקט געלט קיין ארץ ישראל, אזוי יעדע דריי חדשים, יעדע פערטל יאר האט ער געשיקט דאס געלט, מיט א רשימה, עס איז געווען ביי אים אן עסק, אן עבודת הקודש.

געשיקט, ממילא האט ער שוין א חזקה נאך פון פריער. ער האט דאס גענומען אויף זיך, און ער האלט דאס הייליג. וויל איך אים דא מחזק זיין אז ער זאל ווייטער אזוי אנגיין מיט דעם.

דער אויבערשטער זאל העלפן, ווי איך האב געזאגט פריער, עס איז נישט ויקחו, עס איז ויתנו, ווען מען געט פאר רבי מאיר בעל הנס, סאך מער ווי מען געט נעמט מען. אידן אין אלע דורות האבן דאס געהאלטן פאר א הייליגע זאך אין פריידן און אין ליידן - ווי מען זאגט. ביי יעדע שמחה, צו וועמען האט געדארפט א ישועה, מהאט געהאט א בקשה, האט מען אריינגעלייגט געלט אין די פושקע פון רבי מאיר בעל הנס, מהאט געזאגט אלקא דמאיר עננו, און מען האט געזען ישועות, אפענע ישועות.

וויל איך דא בעטן דעם גאנצן ציבור, מיזאל זען עס מחזק צו זיין, מחזק זיין דעם כולל, כולל עצי היים לצדקת רבי מאיר בעל הנס.

דער אויבערשטער זאל העלפן אלקא דמאיר עננו, דער אויבערשטער זאל העלפן, די אלע נותנים און מסייעים, די אלע וואס געבן זאלן געבענטשט ווערן, און אוודאי וועלן זיי געהאלפן ווערן מיט אלעם גוטן, ימלא ה' כל משאלות לבבינו לטובה, מיט שפע ברכה והצלחה, מיט נחת און געזונט. אלעס יעדע בקשה וואס א איד האט, זאל דער אויבערשטער האלפן מיזאל געהאלפן ווערן מיט אלעם גוטן.

עס איז איצט חודש אדר "משנכנס אדר מרבין בשמחה" זאל דער אויבערשטער העלפן, ס'זאל נתרבה ווערן שמחות בבתי בני ישראל, אין אידישע הייזער זאל זיין "החודש אשר נהפך מיגון לשמחה" דער גאנצער חודש זאל זיין א פרייליכער און שמחה'דיגער חודש. דער אויבערשטער זאל העלפן יעדער זאל זיין ישועות וואס אידישע קינדער, ס'איז א חודש וואס איז מסוגל פאר ישועות, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מזוועל מיר זוכה זיין צו די גרויסע ישועה, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מזוועל מיר זוכה זיין קעגן צו גיין דעם גואל צדק, בב"א.

שלומינו, אידן וואס גייען אין די שיטה פון ויואל משה, אידן וואס גייען נישט צו קיין בחירות, אידן וואס רעדן אידיש און נישט קיין העברעאיש, און שיקן נישט די קינדער אין קיין בית יעקב שולע וואו מען לערנט העברעאיש, זיי שיקן אין אונזערע מוסדות.

אנשי שלומינו דארפן וויסן, יא, יעדער וויל שיקן געלט קיין ארץ ישראל, יעדער וויל האבן א קשר מיט תורת ארץ ישראל, אונז וויל מיר האבן א קשר מיט אונזערס גלייכן, מיט אהב"י אונזערע ברודער וואס רעדן אזוי ווי אונז רעד מיר, טראכטן אזוי ווי אונז טראכט מיר, השקפה אזוי ווי אונזער השקפה, זענען מחנך די קינדער אזוי ווי אונז זעמיר מחנך די קינדער. זיי זענען נאנט צו אונז און אונז זעמיר נאנט צו זיי.

וועגן דעם וויל איך בעטן דא, די פושקע איז א גרויסע הכנסה במשך פון יאר, דאס איז פרוטה פרוטה מצטרפת וואס קומט זיך צוזאם איבערן יאר, מען ברענגט עס צום דינער צו מען געט עס איבער ביי אן אנדערע געלעגענהייט, און מען שיקט דאס קיין ארץ ישראל, זאלן די פושקעס (פון כולל עצי היים) זיין די שקל הקודש וואס אונז שיק מיר פאר אהב"י.

ראשון למקראי קודש מייסד צו זיין "קרנות"

מהאט געפענט דארט פארשידענע קרנות וואס יעדער קען זיך נעמען. איך האב אויך אריינגעברענגט דא אויף צו עפענען א קרן, און איך האפן אנדערע אידן וועלן אויך אזוי טון, און ווער עס איז א בעל יכולת וועט מייסד זיין א קרן אין דעם כולל. אזוי האפן מיר אויפצובויען די הכנסות פון אונזער היימישן ציבור פאר אונזער היימישן ציבור.

מיין ברודער הר"ר שלום אליעזר זאל זיין געזונט דער רב פון פופצנטע עוו. ביהמ"ד, מהאט אים ממנה געווען אלס נשיא פון דעם כולל, ווייל ער איז געווען דער גבאי צדקה בחיים חיותו פון טאטן ז"ל, דעמאלט פלעגט ער אויסשטעלן די טשעקס, און ער האט דאס

כולל עצי חיים ד'סאטמאר

צדקת רבי מאיר בעל הנס

מיסודם של רבותיה'ק לבית סינטי-סאטמאר

נוסד בשנת תרס"ט ע"י מרן רביה'ק בעל עצי חיים י"ע - ונתחדש אורה ע"י מרן רביה'ק בעל ברך משה י"ע בהדרגת ובהמשכת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א קרית יואל - בני ברק יצ"ו

לישרים נאווה תהילה

בצל הרושם הכביר והצלחה הנפלאה של הדינער הראשונה שהתקיימה במוצ"ש העבר לטובת כוללנו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס במעמד קהל רב ועל צבאם כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א בעזאב"י וויליאמסבורג יע"א

חובה נעימה עלינו, להביע רגשי תודה וברכה המפעמת בלבנו, קדם ידידנו היקרים, תהילתם בפי ישרים, הן המה אשר ניצחו על מלאכת הקודש של עריכת כל הדינער ואודות התמסרותם העצומה הי' הכל עצהיו"ט

בראש ובראשונה יתברכו גדולי העסקנים אשר מעת שנתמנו ע"י מרן רבינו שליט"א בתור גבאי קודש לטובת כוללנו הק' זימם ולילה לא ישבותו להשקיע מיטב כשרונותיהם ופעולותיהם הברוכים לרמת קרן הסלל ואכן יגיעתם המרובה עשתה פרי לשם ולתפארת

הלא המה הני שלשה מטיבי לכת מנהלי האפיס של סללנו ק' בקרית יואל מוה"ר יואל אליעזר בלושטיין הי"ו

מוה"ר נפתלי הירצקא שווארץ הי"ו, ומוה"ר אפרים שטערן הי"ו

אתם עמם יתברכו הני עסקנים נפרצים מעיר וויליאמסבורג יע"א אשר הרבו עשות ללא לאות לפענן הצלחת הדינער

מוה"ר משה דוד טעלער הי"ו מוה"ר ישכר ירמיי' עקשטיין הי"ו

מוה"ר ישראל שמשון גאלדנבערג הי"ו, ומוה"ר שלום שכנא לעזו הי"ו

הנה כי כן יבורכו הני עסקנים רמי מעלה אשר קיבלו והתירו את הנדיבים בסבר פנים ועוד ידם נטויה בעזה ש"ת לעסוק בהקמם הקרנות לטובת כוללנו הק'

הרה"ח ר' מיכל גרינפעלד הי"ו הרה"ח ר' משה שווארץ הי"ו והרה"ח ר' משה גדלי' פאלאטשעק הי"ו

ובכן ישתבח ויתברך ידידנו העסקן היקר והנעלה

מוה"ר אפרים יהושע סאנדער הי"ו

אשר נטל על שכמו לקבץ על הגבאות' לאסוף את ה"דמבעה"נ פושקע"ס של כוללנו הק'

אחרון אחרון חביב

יתברך ידידנו העסקן הנערץ והחשוב אשר כבר זה רבות בשנים עמד למין כוללנו הק' **מוה"ר יואל קויפמאן הי"ו, משמש דקיט"ל וויליאמסבורג יע"א**

זכות התורה וזכותו של רבי מאיר בעל הנס יגן בעדכם להתברך בכל משאלות לבכם לטובה ובשכר פעולותיכם הכבירים והברוכים וזכרו לשמחת פורים ולשמחת תמיד, וכו"ס.

החותם לאן אטכם באהבה ובהערצה

יצקב הלוי יוסף - בשם הנהלת הכולל בארה"ק

• כולל אברכים מצויינים

כולל להוראה

כולל הלכות שבת

כולל הלכות יו"ט

חברה משניות

• התאחדות האברכים

ארגון שיעורי תורה

חבורת יסודי התורה

איחוד החבורות

מערכת קול התאחדותי

• מפעלי צדקה חסד

מפעל החסד "ידי משה"

קמחא דפסחא "ידי חסד"

ועד עריכת שמחת לא"ש

ארגון "חסדי משה"

למען אחי ורעי

קופת גמ"ח

קרן עזר נישואין